

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra psychologie

POSTOJE LIDÍ ŽIJÍCÍCH V MANŽELSTVÍ K NEVĚŘE

Attitudes of people in a marital relationship toward
infidelity

Bakalářská diplomová práce

Autor: Lenka Somolová

Vedoucí práce: PhDr. Jan Šmahaj, Ph.D.

Olomouc

2017

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma: „Postoje lidí žijících v manželství k nevěře“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

„Ochrana informací v souladu s ustanovením § 47 Sb. zákona o vysokých školách, autorským zákonem a směrnicí rektora k Zadání tématu, odevzdávání a evidence údajů o bakalářské, diplomové, disertační práci a rigorózní práci a způsob jejich zveřejnění. Student odpovídá za to, že veřejná část závěrečné práce je koncipována a strukturována tak, aby podávala úplné informace o cílech závěrečné práce a dosažených výsledcích. Student nebude zveřejňovat v elektronické verzi závěrečné práce plné znění standardizovaných psychodiagnostických metod chráněných autorským zákonem (záznamový arch, test/dotazník, manuál). Plné znění psychodiagnostických metod může být pouze přílohou tištěné verze závěrečné práce. Zveřejnění je možné pouze po dohodě s autorem nebo vydavatelem.“

Vdne

Podpis

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce PhDr. Janu Šmahajovi, Ph.D. za jeho odborné vedení, vstřícnost a podnětné rady a nápady při zpracování této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Lucii Viktorové za její ochotu a vstřícnost při konzultaci statistického zpracování výsledků. Rovněž bych chtěla poděkovat Mgr. Miroslavu Charvátovi, Ph.D. za konzultaci znění dotazníku. Velké díky patří také Marku Whatleymu, Ph.D. za umožnění užití jeho dotazníku. Také bych ráda poděkovala celé mé rodině za pomoc a podporu. Na závěr bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří se zúčastnili výzkumu a podělili se o své názory a zkušenosti. Bez nich by totiž tato práce nikdy nemohla vzniknout.

Obsah

Úvod.....	5
TEORETICKÁ ČÁST	6
1 Postoje.....	7
1.1. Obecně o postojích	7
1.2. Struktura postojů	8
2 Manželství.....	9
2.1. Vymezení pojmu manželství	9
2.2. Vznik manželství	10
2.3. Důležité komponenty partnerského vztahu	10
2.4. Vývojové fáze manželství.....	12
2.5. Statistiky sňatečnosti v ČR.....	14
3 Nevěra	15
3.1. Vymezení pojmů nevěra, extramatrimoniální vztah, mimomanželský vztah	15
3.2. Typologie nevěř	16
3.3. Monogamie vs. promiskuita	19
3.4. Faktory ovlivňující postoje k nevěře	20
3.5. Existuje rozdíl mezi tím, co považujeme za nevěru u sebe a co u partnera?.....	23
3.6. Výzkumy v ČR zabývající se postoji k nevěře	24
EMPIRICKÁ ČÁST	28
4 Formulace výzkumného problému, cílů práce a hypotéz výzkumu	29
5 Popis metodologického rámce a metod	31
5.1. Metody sběru dat	31
5.1.1. Dotazník	31
5.1.2. Pilotní studie	34
5.1.3. Psychometrické vlastnosti dotazníku	35
5.2. Metody zpracování a analýzy dat.....	36
5.3. Etika výzkumu	36
6 Výsledky výzkumu	37
6.1. Základní a výběrový soubor	37

6.2.	Deskriptivní statistiky.....	37
6.3.	Ověřování platnosti hypotéz.....	47
7	Diskuze	57
8	Závěr	62
9	Souhrn	63
	Seznam použitých zdrojů a literatury.....	65
	Seznam uvedených grafů, obrázků a tabulek	
	ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE	
	ABSTRACT OF THESIS	
	Seznam příloh	
	Příloha 1: Formulář zadání BcDP	
	Příloha 2: Překlad položek Attitudes toward Infidelity Scale	
	Příloha 3: Použitý dotazník	
	Příloha 4: Grafy normality	
	Příloha č. 5: Ukázka výsledku statistického testu s chybějícími hodnotami a bez chybějících hodnot	

Úvod

Nevěra je častým problémem v partnerských vztazích. Je také jedním z nejčastějších důvodů návštěvy manželské či partnerské poradny. V České republice se mu věnuje mnoho populárně-naučných publikací. Výzkumně tento fenomén lze samozřejmě uchopit z mnoha úhlů, možná proto se jím zabývalo tolik diplomových prací na různých univerzitách v ČR. Pátrali po příčinách nevěry a jak na ně pohlíží muži a ženy, co si o tomto fenoménu myslí manželští poradci, jak ovlivňuje různé stránky života a jaký vliv má na rozvodovost.

Nás však zajímala jiná část tohoto fenoménu a tou jsou postoje k nevěře. Jelikož náš vlastní postoj, ale zároveň i postoj našeho okolí k ní, může ovlivnit to, zda budeme, či nebudeme nevěrní. Jako cílovou skupinu jsme si vybrali lidi žijící v manželství, jelikož v České republice již existují výzkumy na toto téma, bude tedy možnost nějakého srovnání. Nicméně tyto výzkumy pocházejí převážně z 90. let 20. století, přijde nám tedy důležité zjistit, jak tento fenomén vnímá populace manželů v současnosti. Konkrétním cílem této bakalářské práce jsme si tedy stanovili zjistit, jaký postoj k nevěře zastávají lidé, kteří žijí v manželství, v souvislosti s vybranými sociodemografickými a psychologickými charakteristikami. Jelikož však za nevěru různí lidé mohou považovat různé chování, dalším naším cílem bude zjistit, co lidé žijící v manželství považují za akt nevěry. Kromě toho nás také bude zajímat, zda se to nějak liší v případech, že by se toho dopustili oni či jejich partneři.

V teoretické části se tedy nejprve zaměříme na vymezení, co je to postoj a jakou má strukturu. Poté bude následovat vymezení pojmu manželství. Budeme se zabývat tím, jak manželství vzniká, co je pro lidi v manželství důležité a jakými fázemi v průběhu svého vývoje může manželství projít. Nedílnou součástí bude téma nevěry. Nejprve opět vymezíme, co se pojmem nevěra myslí v odborných publikacích. Dále pak bude následovat přehled, jak můžeme nevěru dělit. Rovněž se budeme zabývat tím, zda je nevěra pro člověka přirozená a jaké faktory mohou ovlivňovat to, zda budeme nevěrnými. Také nezapomeneme zmínit dosavadní výzkumy týkající se tématu postojů k nevěře. V empirické části se budeme zabývat výsledky výzkumu, které si představíme pomocí grafů a tabulek. Rovněž se zde budeme zabývat platností námi stanovených hypotéz.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Postoje

1.1. Obecně o postojích

Postoje jsou jedním z hlavních předmětů zkoumání sociální psychologie (Kosek, 2004). Jak už tomu ale bývá u mnohých termínů v psychologii, ani u postojů se psychologové nemohou na jejich přesném definování shodnout (Janoušek, 1988). Podle Osgooda, Sucima a Tannenbauma (1957 in Hayesová, 2013, 95) jsou postoje „*predispozice k reakci, které se od jiných stavů připravenosti liší hodnotícím charakterem reakce, ke které predisponují.*“ Dle Eaglyové a Chaikenové je postoj „*psychologická tendence, která se projevuje hodnocením celé entity s určitým stupněm libosti či nelibosti* (1993, 1, cit. Albracín, Johnson, Zanna, & Kumka, 2005, 4). Allportova definice (1935 in Nakonečný, 2009, 10) zní „*postoj je mentální a nervový stav pohotovosti, organizovaný zkušeností, vyvíjející direktivní nebo dynamický vliv na odpovědi individua vůči všem objektům a situacím, s nimiž je v relaci.*“ Jak je patrné z výše uvedených definicí, společné jádro, na kterém se psychologové shodnou, je, že postoj je komplexním hodnocením nějakého subjektu či objektu.

Tímto objektem či entitou, ke které se postoj váže, může být jakýkoliv podnět, který zaznamenáme nebo o něm přemýšlíme. Může mít podobu konkrétního či abstraktního předmětu, dále se může vázat k nějaké osobě, neživému předmětu či skupině. Pokud se týká společenské skupiny a zároveň pokud má negativní konotaci, označujeme ho jako **předsudek**. Pokud mluvíme o **sebehodnocení**, označujeme tím postoje sama k sobě. Jiným označením specifické skupiny postojů jsou **hodnoty**, tento název používáme pro postoje týkající se nějakých abstraktních předmětů (Hewstone a Stroebe, 2006).

Nabízí se otázka, proč ale jsou postoje tak zásadní a zabývá se jimi tolik výzkumníků. Odpověď je vcelku prostá. Postoje jsou velmi **důležité pro** naši **adaptaci**. Bez nich bychom museli neustále znovu a znovu zjišťovat, jak máme na předměty reagovat (Hayes, 2013). Zároveň nám umožňují, aby tato reakce byla rychlá (Myers, 2016).

Vzhledem k tomu, že postoje slouží k adaptaci, jsou podle řady autorů naučené během života. To se děje jak v procesu socializace prostřednictvím rodiny, sociální identifikace či napodobování (Hayes, 2013), tak i na základě zkušenosti

s objektem (Brendl a Higgins, 1996 in Výrost, 2008). Vzhledem k naučené reakci ovlivňují určitým způsobem naše chování, potažmo i společenský život (Hewstone & Stroebe, 2006). Oproti tomu několik málo psychologů (např. Eysenck a Wilson) se domnívá, že postoje jsou převážně vrozené. Tento předpoklad utvořili na základě toho, že řada rysů, které tvoří postoje, jsou vrozené. Tudíž se dají i geneticky dědit. Jejich tvrzení, je ovšem těžko potvrditelné, protože pro něj nejsou skoro žádné důkazy (Hayes, 2013).

1.2. Struktura postojů

Důležitou součástí postojů je jejich struktura. Ta se podle sociálních psychologů může skládat ze tří, dvou či jedné komponenty (Janoušek, 1988).

Podle **tříkomponentového modelu** se postoj skládá z těchto komponent: afektivní, kognitivní a behaviorální. **Afektivní složka** zahrnuje emoce a pocity, které jsou podníceny objektem postoje. (Janoušek, 1988). Tato složka stanovuje intenzitu postoje, která se může pohybovat v rozmezí od radikálně negativního přes neutrální až k radikálně pozitivnímu postoji (Nakonečný, 2009). **Kognitivní složka** zahrnuje znalosti, mínění a názory týkající se objektu postoje. **Behaviorální složka** obsahuje pohotovost k jednání, která se týká objektu postoje. Nicméně ne vždy se tato pohotovost projeví v podobě fyzické aktivity (Janoušek, 1988), jak dokázali již výzkumy R. T. LaPierra (Výrost, 2008). To, zda se postoj projeví konzistentně i v chování, podstatně ovlivňují situační podmínky. Rozdíl mezi postojem a chováním se objevuje hlavně v situaci, kdy za chování podle postoje hrozí trest (Nakonečný, 2009). Zároveň má vliv i to, zda je postoj silný (Myers, 2016).

V kontrastu s tříkomponentovým modelem je **model jednofaktorový**. Podle něj je postoj systém emocionálních a hodnotících reakcí, má tedy pouze afektivní složku. Kognitivní složka utváří pouze základ tohoto hodnocení. Tento model podpořil i Fishbein svým tvrzením, že se povětšinou měří pouze afektivní složka postoje. Podle **dvoukomponentového modelu** je pak postoj tvořen kognitivní a afektivní složkou (Janoušek, 1988).

2 Manželství

2.1. Vymezení pojmu manželství

Manželství je jednou z nejstarších sociálních institucí lidské společnosti. V současnosti, spolu s registrovaným partnerstvím, patří mezi jediné dvě formy institucionalizovaného partnerského vztahu v ČR (Vágnerová, 2007). Lze tedy říct, že pojem manželství je velmi dobře známý široké veřejnosti. Přesto se lze na něj dívat několika možnými úhly pohledu. V následující části proto uvedeme, jak se na manželství dívá zákon, psychologové, sociologové a náboženství.

Tradičně co je to manželství, vymezuje **zákon**, konkrétně pak občanský zákoník ČR zákon č. 89/2012 Sb. Zde je manželství definováno v § 655 jako trvalý svazek muže a ženy, jehož hlavním účelem je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc. Zároveň, jak je uvedeno v § 687 odst. 2, jsou si manželé navzájem povinni úctou, žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svou důstojnost, podporovat se, udržovat rodinné společenství, vytvářet zdravé rodinné prostředí a společně pečovat o děti.

Psychologové chápou manželství jako společností legalizované partnerství (Šulová, 2007), které je stvrzením kvality a výlučnosti tohoto intimního partnerského vztahu. Váže se k němu charakteristický způsob komunikace, strategie řešení problémů a uznávání specifických norem a hodnot (Vágnerová, 2007). Zároveň je to vztah, který alespoň v některé fázi svého vývoje obsahuje lásku, vášeň a přátelství (Hargašová & Novák, 2007).

Jak uvádí Hargašová a Novák (2007) **sociologové** se na manželství zaměřují z trochu jiného úhlu pohledu. Podle nich je manželství malou sociální skupinou tvořící základ rodiny. Rodina pak představuje elementární jednotku zajišťující fungování společnosti. Jako takové má tedy manželství za úkol plnit společností očekávané funkce. Těmito funkcemi jsou **funkce ekonomická** (zajištění pracovní síly pro trh práce a materiálního zabezpečení členů rodiny), **biologická** (rozmnožování a sexuální uspokojení), **výchovná** (socializace a zvnitřnění společenských hodnot a norem) a **emocionální** (uspokojení základních lidských potřeb).

Tradice tohoto monogamního a trvalého svazku pochází ze židovsko-křesťanské tradice, kde je pokládáno za posvátné (Vágnerová, 2007). Kromě toho i další

náboženství se na manželství dívají jako na svazek posvěcený Bohem. Nicméně zejména podle křesťanské tradice představuje manželství závazný akt na celý život, protože nemůže být rozvázáno člověkem (tzn. rozvedeno) (Kratochvíl, 2009). Což je poněkud v rozporu s tím, co uvádějí Hargašová a Novák (2007). Tito autoři se totiž domnívají, že slib před Bohem nevede k menší rozvodovosti oproti sňatkům civilním.

2.2. Vznik manželství

Vznik manželství je spojen se **slavnostním rituálem** vymezující začátek nové fáze v životě (Vágnerová, 2007). Aby bylo uzavření manželství podle zákona platné, je nutné, aby snoubenci projevili **svobodný souhlas** se vstupem do manželství. A to buď před osobou zastupující orgán veřejné moci, v případě **občanského sňatku**, nebo před osobou pověřenou oprávněnou církví, v případě **církevního sňatku** (Novotný, Ivičičová, Syrůčková & Vondráčková, 2014).

Ne vždy však uzavření církevního sňatku vedlo podle práva ke vzniku manželství. Až do roku 1992 musel být kromě sňatku církevního uzavřen i sňatek občanský, aby se snoubenci stali zákonnými manželi (tamtéž).

Nejčastějšími důvody, proč lidé chtějí vstoupit do manželství, jsou láska a osobní naplnění (ve smyslu uspokojení z uzavření manželství a vytvoření rodiny). Dále pocit, že nezůstanou nikdy sami a vždy tu pro ně někdo bude. Dalším důvodem je potřeba mít a vychovávat děti v manželském svazku. Posledním neméně důležitým faktorem je finanční zajištění (Knox a Schacht, 2010).

2.3. Důležité komponenty partnerského vztahu

Riehl-Emde, Thomas a Willi (2003) ve svém výzkumu vymezili **19 témat**, které **v páru** mohou zastávat **důležitou roli**. Těmito tématy jsou:

- **vzájemné rozhovory** (*Mutual Conversational Exchange*)
- **rozdělení společných a vlastních oblastí života** (*Shared and Individual Areas*)
- **způsob bydlení** (*Housing Arrangements*), zahrnující oblasti společného soužití jako je místo bydlení (město, venkov), velikost domu či úklid obydlí
- **vztah k původní rodině** (*Family of Origin*)
- **rozdělení rolí v páru** (*Assignment of roles*), tzn. určení kdo je zodpovědný za příjem domácnosti či vykonávání domácích prací

- **osobní vývoj v partnerském vztahu** (*Individual Development within the Couple Relationship*)
- **věrnost a podpora** (*Loyalty and Support*)
- **společný sexuální život** (*Sexual Relationship*)
- **smyslnost a zalíbení** (*Sensuality and Affection*)
- **láska** (*Love*)
- **něha a náklonnost** (*Tenderness and Affection*)
- **sexuální vztahy mimo partnerský vztah** (*Extra Couple Sexual Relationship*)
- **identifikace s partnerstvím** (*Identification with the Couple Relationship*)
- **kompatibilita s partnerem** (*Partner Compatibility*)
- **pocity závazku a viny vůči partnerovi** (*Obligations and Guilt Feelings*)
- **strach ze života o samotě** (*Fear of Living Alone*)
- **finanční situace** (*Financial Resource Management*)
- **náboženství a spiritualita** (*Religion and Spirituality*)
- **děti** (*Children*)

Podle Simpsona (2007) je jednou z nejdůležitějších složek partnerského vztahu, ale i obecně mezilidských vztahů, **důvěra**.

Kratochvíl (2009) uvádí, že to, co je pro muže a ženy v jejich partnerského vztahu důležité, se liší. Přičemž u každého pohlaví vymezil čtyři základní kategorie, které od vztahu očekávají. U **žen** je to posedět a popovídat, duševní porozumění, vycítění, co žena potřebuje a vyjadřování lásky celým svým životem. Přičemž pod pojmy **posedět a popovídat** je myšleno vzájemné sdílení denních i nevšedních zážitků a starostí, zahrnující i mužovo empatické naslouchání a pochopení. **Duševním porozuměním** se rozumí možnost svěřit se muži se svými nejnějnějšími pocity, názory a tajemstvími. Přičemž muž má ženě naslouchat, a i když s ní nesouhlasí, tak se jí snaží porozumět a respektovat to, co mu říká a nijak to nedehtovat. Zároveň se muž ženě také svěřuje se svými pocity, přáními, plány a city. **Vycítit, co žena potřebuje** znamená, že muž vytuší, co žena potřebuje, aniž by mu to musela sdělovat. **Vyjadřování lásky celým svým životem** znamená, že muž má ženu rád a je to poznat z jeho chování neustále a trvale po celou dobu trvání vztahu.

Mužská očekávání jsou naopak aby bylo **uvařeno a uklizeno, sex, kdykoliv se jim zachce**, aniž by partnerku museli neustále dobývat. Dále vyžadují **neustálý obdiv**. Nestačí tedy, aby žena věděla, že její muž je dokonalý, ale musí mu to také často říkat. Čtvrtým očekáváním je, že ho žena **nebude zatěžovat starostmi** (např. opravení kapajícího kohoutku, sehnání lístků do divadla apod.) (tamtéž).

Taktéž podle Vágnerové (2007) se mužské a ženské potřeby od vztahu různí. **Mužské potřeby** shrnuje označením **4 S**, což znamená servis, sex, spolehlivost a žádné stížnosti. **Ženské potřeby** jsou naopak shrnuty označením **4 P**, pod čímž se skrývá manželovo porozumění, pomoc a podpora a schopnost manžela postarat se o rodinu. Dále pak mají často potřebu být ujišťovány, že je manžel miluje a komunikovat s manželem o všem, co se v rodině děje. Naopak muži nemají potřebu neustále o něčem diskutovat, což může být někdy příčinou častých konfliktů ve vztahu. Mimo to jsou muži i pro to, aby se partneři akceptovali tací, jací jsou.

2.4. Vývojové fáze manželství

Manželství se v průběhu času mění a prochází několika **vývojovými fázemi**, někdy nazývanými **životní cykly rodiny** (Vágnerová, 2007). Existují různá hlediska, podle kterých tyto fáze mohou být rozděleny. V následujícím textu popíšeme, jak na dělení vývojových fází manželství nahlíží psychologové a sociologové.

Psychologové, jak uvádí Kratochvíl (2009), dělí manželství na čtyři vývojová stadia: mladé manželství, manželství středního věku, manželství zralého věku a manželství ve stáří. Nyní se na tyto jednotlivé fáze podíváme podrobněji.

1. Mladé manželství

Období mladého manželství Fanta (1982) vymezuje do 5 let po svatbě. Kratochvíl (2009) toto období rozšiřuje do 10 let od svatby. Manželé jsou ve věku 18-30 let. Většinou se teprve na sebe navzájem adaptují, zařizují si vlastní bydlení a vytvářejí si vlastní domácnost. Do této fáze také patří těhotenství ženy, narození dětí a výchova malých dětí, s čímž se pojí i objevení se nových povinností týkajících se péče o ně. Manželé jsou již většinou ekonomicky aktivní, avšak v této fázi jsou spíše na začátku své pracovní kariéry. Ženy jsou v této fázi také na mateřské. S tím se pojí

různé finanční problémy, kdy mnohdy výdaje bývají vyšší než příjmy a musejí jim finančně pomáhat rodiče.

V tomto období je největší riziko rozpadu manželství. **První** hlubší **krize** se totiž projeví asi tak po 3-4 letech společného soužití (Vágnerová, 2007). Někteří autoři toto období první krize rozšiřují na období 3-7 let po svatbě. Je to způsobené tím, že vztah prochází proměnnou. Ubývá romantičnosti a zamilovanosti (Kratochvíl, 2009). Opadávají původní iluze o partnerovi, začínají se projevovat jeho zvyky a zlozvyky, ke kterým klesá ochota akceptace. V případě, že nejsou partneři ochotni se přizpůsobovat a na kvalitě svého partnerského vztahu pracovat, dochází mnohdy k rozvodu (Vágnerová, 2007).

2. Manželství středního věku

Tato fáze manželství je podle Fanty (1982) v rozmezí 6 až 14 let od svatby. Podle Kratochvíla (2009) tato fáze probíhá v období 10 až 25 let od svatby. Věk manželů je v rozmezí 30 a 45-50 let. Manželé jsou již plně ekonomicky nezávislí, žena se může již více zabývat svou kariérou. Děti bývají již školáky, ať už mladšími, či staršími a začínají být postupně samostatné.

3. Manželství zralého věku

Tato fáze dle Fanty (1982) nastává po 15 letech od svatby. Podle Kratochvíla (2009) se však tato fáze objevuje později, a to až po 25 letech manželství. Manželé jsou ve věku 45-60 let. V tomto období manželé v práci dosahují vrcholu své pracovní kariéry a postupně následuje odchod do důchodu. Děti se již plně osamostatňují, odcházejí z domova a vytváří si svoje vlastní rodiny. Manželé se v tomto období musejí vyrovnat s odchodem dětí. Ženy se navíc potýkají s hormonálními změnami v rámci klimakteria. U mužů se někdy objeví „panika zavíraných dveří.“

Na pomezí této a předchozí fáze se objevuje **druhá** vývojová **krize** manželství. Svou roli v jejím vzniku sehrávají změny v tělesném schématu a obavy z nich. Dále pak negativně působí i odchod dětí z domova a následně vzniklá prázdnota. V neposlední řadě se k tomu všemu přidává častá potřeba mužů se ještě „vybouřit“ v erotické oblasti, za jejímž účelem navazují mimomanželské sexuální styky.

4. *Manželství ve stáří*

V tomto období je již manželství většinou stabilizované. Partneři jsou si navzájem oporou. Dalším obohacením jejich soužití bývají obvykle vnoučata. Na druhou stranu se v tomto období musejí vyrovnat se zhoršujícím se zdravím a strachem ze smrti druhého partnera.

Obdobně i **sociologové** vývoj manželství dělí na čtyři stadia, v jejichž dělení sehrává zásadní roli přítomnost/nepřítomnost a věk dětí:

1. *manželství před narozením dětí*
2. *manželství s malými dětmi*
3. *manželství s většími dětmi, které postupně odcházejí z domova*
4. *manželství po osamostatnění dětí* (Kratochvíl, 2009)

2.5. **Statistiky sňatečnosti v ČR**

Podle údajů Českého statistického úřadu (nedat.) žije v současnosti v manželství méně jak jedna polovina obyvatel z věkové skupiny osob starších 15 let. Mužů je ženatých 48,8 % a žen je vdaných 46,1 %. Nicméně klesající trend ve sňatečnosti, který se objevil v 90. letech 20. století a pokračoval i na začátku nového tisíciletí, se v roce 2014 obrátil a míra sňatečnosti se pomalu zvyšuje.

Naopak trend uzavírat manželství v pozdějším věku přetrvává. V roce 2015 byl nejčastější věk ženichů při vstupu do prvního manželství v pásmu 30-34 let. U žen byl nejčastější věk při vstupu do prvního manželství v pásmu 25-29 let (Český statistický úřad, 2016). To mimo jiné způsobuje, že manželství, jako typ partnerského soužití, dominuje spíše až v pozdějším věku. U mužů tento typ soužití začíná převládat až ve věku 36 let oproti roku 2005, kdy to bylo již ve věku 31 let. U žen tento typ soužití začíná v současnosti dominovat ve věku 32 let, kdežto před deseti lety to bylo již ve věku 28 let (Český statistický úřad, nedat.). Podle vzdělání jsou pak nejčastěji sezdaní vysokoškolsky vzdělaní lidé (Český statistický úřad, 2014).

3 Nevěra

3.1. Vymezení pojmů *nevěra*, *extramatrimoniální vztah*, *mimomanželský vztah*

Na úvod této kapitoly je nejprve nutné osvětlit terminologii týkající se tohoto problému. V literatuře můžeme kromě pojmu *nevěra* narazit i na pojem **extramatrimoniální vztah** či **mimomanželský vztah**/kontakt. Jak uvádí Kratochvíl (2009) tyto pojmy jsou zástupné za pojem *nevěra* s tím, že vynechávají konotaci morálního hodnocení, které si s sebou pojem *nevěra* nese. Přesto je tento termín stále v literatuře hojně používán, protože nebyl zatím nahrazen výstižnějším pojmem. Stejně jako tento autor tedy budeme tyto pojmy v textu používat jako synonyma.

Nyní jsme se seznámili s terminologií, ale stále nevíme, co si pod pojmem *nevěra* představit. Jak už bylo zmiňováno v kapitole o postojích, v psychologii je přesné vymezení mnoha termínů problematické. K těmto pojmům můžeme zařadit i *nevěru*. Avšak jádro problému tohoto pojmu tkví daleko za neshodami psychologů. Hlavním problémem totiž je, že každý člověk si pod pojmem **nevěra** představí něco jiného. Jak uvádí Šmolka (2010) někdo si pod pojmem *nevěra* představí pohlavní styk, pro jiného je to už pouhá myšlenka na někoho jiného.

Navzdory problému s přesným vymezením tohoto termínu pro ilustraci uvedu několik vymezení. Podle Šmolky (2010) lze za *nevěru* považovat jakoukoli „*formu vztahu či kontaktu partnera s osobou či osobami zpravidla opačného pohlaví*“ (tamtéž, 24). Nicméně podmínka opačného pohlaví není vždy nutná. Tento vztah či kontakt nás zároveň nějak emočně zraňuje a ohrožuje. Dále autor dodává, že toto vymezení se nevztahuje na konstituční žárlivce, protože ti vnímají za emočně zraňující nebo ohrožující prakticky cokoli.

Capponi a Novák (1995) ve svém vymezení *nevěru* již více specifikují. Podle nich lze *nevěru* vymezit jako „*milostný (sexuální) poměr s mimomanželským partnerem v době trvání manželství*“ (tamtéž, 47), přičemž tuto definici rozšiřují i na jiné formy soužití, než je manželství. Kdy tento poměr má partner „*s jinou osobou, než je ta, které jsme učinili, ať již vyřčený nebo nepsaný a „mezi řádky“ se rozumící slib věrnosti*“ (tamtéž, 47).

3.2. *Typologie nevěř*

Co si pod pojem nevěra představit, může pomoci dokreslit i typologie nevěř, která je dělí poněkud podrobněji.

Šmolka (2010) rozlišuje následujících **8 typů nevěř**:

1) *Flirt*

Jedná se o nezávazné koketování s někým jiným, než je trvalý partner. Odehrává se pouze v rovině náznaků a představ toho, co by se hypoteticky mohlo odehrát. Avšak zůstává pouze v rovině hypotetické, protože zde není skutečná tendence k zrealizování. Nicméně mezi touto rovinou domnělých příslibů a skutečnou realizací je značně „tenký led,“ zejména v případě krize partnerského vztahu.

2) *Mimomanželský kontakt, jiným označením rekreační nevěra*

Jedná se o náhodnou jednorázovou, případně krátkodobou záležitost. Zpravidla čistě sexuálního charakteru.

3) *Dobrodružství*

Tento typ nevěry trvá už delší dobu a zahrnuje již vyšší míru emočního zaujetí. Bývá vnímán jako vztah „na přilepšenou,“ nicméně bez úmyslu společného bydlení či společné budoucnosti. Capponi a Novák (1995) ještě k tomuto typu dodávají, že primární motivací tohoto typu nevěry je tužba po oživení života a nových zážitcích.

4) *Mimomanželský vztah*

Dlouhodobý eroticko-sexuální vztah pojící se s pevnou emoční vazbou na mimomanželského partnera. Tento typ nevěry má vysoké riziko pro stávající trvalý stav, protože se zde objevují tužby po společném soužití s mimomanželským partnerem.

5) *Virtuální nevěra*

Pojí se s užíváním internetu, nejčastěji se službami různých seznamek a s chatováním. Kdy dotyčný prostřednictvím internetu komunikuje s někým jiným, než je jeho trvalý partner. Zároveň s ním sdílí své důvěrné informace, jako jsou fantazie, tužby, pocity apod.

6) *Kybersex*

Jedná se o jakoukoli sexuální aktivitu v kyberprostoru. Nejčastěji má podobu erotických e-mailů, SMS či chatů (mnohdy se ale jedná

i o videochaty). Hlavním účelem tohoto kontaktu je dosáhnutí sexuálního vzrušení.

7) *Swingování*

Jedná se o domluvenou výměnu sexuálních partnerů u dvou nebo více partnerských dvojic. Většinou se jedná o krátkodobou záležitost s cílem „oživit“ sexuální život. Nicméně s sebou nese riziko v podobě zamilování se jednoho z partnerů. Eventuálně v případě, že se jedná o vyhovění přání jednomu z partnerské dvojice, může dojít k emočnímu zranění druhého.

8) *Prostituce*

Tento typ nevěry může mít dvě podoby. První je poskytování sexuálních služeb za peníze. Druhou je konzumace prostituce, tzn. sex s prostitutkou či gigolem. U tohoto typu je poněkud nejasné, zda ho považovat za nevěru, či ne. Nicméně s sebou nese jistou formu defektního vztahu a emoční zranění.

Kromě tohoto dělení vytvořil Šmolka (2010) ještě jiné dělení na základě motivace, která vede člověka k tomu být nevěrný. Toto dělení nazval „**Abeceda nevěr**“ a patří sem nevěra adrenalinová, bulimická, cestovatelsko-pionýrská, debilní, emancipační, fantazijní, gourmetsko-labužnická, homosexuální, charitativní, incestní, junácká, kompenzační, lovecká, masochistická, narcistická, odvetná, quasipřetlaková, rekreační, studijní, terapeutická, utilitaristicko-tržní, vlastenecká, warming-upová, xaverovská, yokovací a zpustošující.

Thompson a O'Sullivan (2016a) v rámci vytvoření dotazníku vymezujícího nevěru (*Definitions of Infidelity Questionnaire*, DIQ) rozlišili čtyři kategorie. Podle těchto kategorií následně rozlišují jednotlivé akty (viz Tabulka č. 1), které mohou být považovány za nevěru v případě, že jsou provozovány s někým jiným, než je trvalý partner.

Tabulka č. 1: Dělení nevěry dle Thompson a O'Sullivan

Sexuální chování <i>(sexual/explicit behaviours)</i>	Chování na internetu <i>(technology/online behaviours)</i>	Chování doprovázené emocemi <i>(emotional/affectionate behaviours)</i>	Chování provozované osamotě <i>(solitary behaviour)</i>
• anální pohlavní styk • vaginální pohlavní styk • poskytování orálního sexu • být příjemcem orálního sexu • dotýkání se genitálií • společné sprchování se • líbání se	• zasílání zpráv se sexuálním obsahem • zasílání zpráv s citovým obsahem • dostávání zpráv se sexuálním obsahem • masturbace prostřednictvím webkamery • dostávání zpráv s citovým obsahem • prohlížení si online seznamek • vytvoření profilu na online seznamce	• doprovázení na oficiální akce • být označený druhým na fotografii • pracovat či studovat společně dlouho do noci • dělání laskavostí • sledování filmů • jít na večeři • sdílení tajemství • poskytovat emoční oporu • políbit na tvář • sledování na sociálních médiích • darování dárku • získávat emoční oporu • vyzývavě se oblékat	• prohlížení si pornografických materiálů • online sledování pornografie • otáčení se za servírkou/číšníkem • masturbace • myslet si, že nějaká celebrita je atraktivní

3.3. *Monogamie vs. promiskuita*

Pokud se bavíme o tématu nevěry, případně mimomanželských sexuálních stycích, jde s tím ruku v ruce téma monogamie. Otázkou, zda **člověk** je, či není **tvor monogamní** se zabývalo mnoho badatelů. Dospěli k názoru, že monogamie není člověku vlastní od přírody. Podle nich pro to svědčí několik faktů (Weiss, 2010).

Prvním je, že monogamie je v přírodě velmi vzácná. Monogamní svazky totiž vytvářejí pouze živočišné druhy, u kterých je prospěšnější starat se o potomky společně. U savců tvoří trvalejší svazky pouze 3 % ze 4 000 druhů. U lidí z 1 154 historicky popsanych společenství bylo či je pouze 13 % monogamních (tamtéž).

Další důkazy přinesli biologové svými výzkumy. Například zkoumali souvislost velikosti varlat a promiskuity živočišného druhu. Zjistili, že promiskuitní živočichové mají varlata větší než živočichové žijící monogamně. U člověka tvoří varlata přibližně 0,6 ‰ hmotnosti jeho těla, což ho umisťuje přibližně doprostřed kontinua promiskuitní-monogamní. Taktéž výzkumy pohlavního dimorfismu, který koreluje s promiskuitou, naznačují, že člověk je na mírném stupni polygynie (tamtéž).

Z českých badatelů tento názor zastává například Uzel (2010), který taktéž tvrdí, že na kontinuu absolutní promiskuita-absolutní věrnost se člověk nachází přibližně uprostřed. Podle jeho názoru je pro nás totiž příznačná párová monogamie s občasnou nevěrou. Weiss (2010) k tomu dodává, že typickým druhem monogamie u člověka je tzv. **sukcesivní** (seriálová) **monogamie**, kdy je jeden vztah ukončen a následuje po něm nový. K důkazům o nepřírozenosti monogamního svazku podle něj také svědčí nutnost chránit ho zákony. Podle jeho názoru, kdyby byl pro lidi přirozený, nebylo by to potřeba.

Někteří výzkumníci zastávají názor, že monogamie je nepřírozená pouze u mužů a ženy považují spíše za monogamní. K tomuto názoru dospěli na základě toho, že muži častěji uvádějí, že byli v trvalém svazku nevěrní, než ženy. Příčinu tohoto rozdílu spatřují v rozdílných reprodukčních cílech (Weiss, 2010). Zatímco muž se snaží o co největší rozšíření svých genů, k čemuž mu dopomáhá nemalé množství spermií. Žena má jen omezené množství vajíček. Snaží se tedy zajistit přežití jen pár svých potomků. Za tímto účelem se snaží najít nejvhodnějšího

partnera, který by jí pomohl se o potomky starat. (Willerton, 2012). Nicméně příčina tohoto rozdílu může mít mnohem prostší odůvodnění, kterým je, že ženy jsou méně ochotné se k nevěře přiznat. Historicky totiž ženská nevěra byla méně tolerována než mužská (Uzel, 2010).

Monogamní vztahy jsou tedy produktem společnosti. Pravděpodobně vznikly za účelem zajištění lepší životní úrovně potomků, jako regulace mužské promiskuity a umožnění méně úspěšným mužům najít si manželku (Weiss, 2010).

3.4. Faktory ovlivňující postoje k nevěře

Postoji k nevěře a obecně i nevěrou se zabývá mnoho výzkumníků. Je to proto, že nevěra velmi ovlivňuje interpersonální vztahy. Je jedním z faktorů, který může být příčinou krize partnerského vztahu, případně tuto krizi zesilovat (Kratochvíl, 2009). Jak uvádí Plaňava (2000), nevěra je také nejčastějším problémem, se kterým manželské páry přicházejí do poraden. V analýze 155 manželských párů byla nevěra, ať už přiznaná, nebo jen podezření na ní, dominujícím důvodem návštěvy ve 26 % případů.

Postoje jsou pak pro řadu výzkumníků zajímavé hlavně proto, že ovlivňují pravděpodobnost, s jakou může osoba navázat mimomanželský poměr. Zejména pak liberálnější postoj k nevěře se pojí s větší pravděpodobností být nevěrný (Treas & Giesen, 2000).

Nicméně nejen náš postoj k nevěře může ovlivnit to, zda budeme, či nebudeme nevěrní. Vliv na to může mít i naše okolí. V případě, že je naše sociální okolí k nevěře tolerantnější, je větší pravděpodobnost, že budeme nevěrní (Jackman, 2014).

Samotný postoj k nevěře je ovlivněn mnoha faktory, které podrobněji budou rozvedeny níže. Patří sem pohlaví, věk, vzdělání, velikost bydliště či náboženství a vztah k němu. Také může hrát roli, zda v páru je, či není přítomno dítě. Dále pak může mít vliv i typ partnerského vztahu, typ nevěry nebo předchozí zkušenost s nevěrou. Zároveň tyto faktory kromě postojů mohou ovlivnit i to, zda dotyčný bude, či nebude mít mimomanželský poměr (Blow, & Hartnett, K., 2005).

1. Pohlaví

Pohlaví je jedním z nejčastějších faktorů zkoumaných ve vztahu k výskytu nevěry a též ve vztahu k postojům k ní. Nicméně výzkumníci se ve svých výsledcích

úplně neshodují. Některé výzkumy prokazují rozdíl mezi muži a ženami jak v postojích, kdy muži mají mnohem liberálnější postoj k sexuálním vztahům mimo trvalý vztah (Jackman, 2014). Tak i v reálně přiznaném počtu mimomanželských sexuálních styků (Weiss & Zvěřina, 2001; Treas & Giesen, 2000).

Ovšem například Plaňava (2000) na základě svých poradenských zkušeností usuzuje, že rozdíly se v současnosti stírají. Rovněž i Uzel (2010) zastává tento názor a uvádí že, podíl nevěrných mužů a žen v manželstvích trvajících více jak pět let je vyvážený. Pro toto tvrzení svědčí např. i výzkum Wiedermana (1997), který ve svém výzkumu zjistil, že není žádný rozdíl mezi mužskou a ženskou nevěrou. Avšak pouze v kategorii lidí mladších 40 let.

2. Věk

Stejně jako pohlaví i věk je mezi výzkumníky sporný faktor. Podle některých výzkumníků např. Treas a Giesen (2000) se nevěra vyskytuje častěji u starších lidí. Naproti tomu např. Mark, Janssen a Milhausen (2011) uvádějí, že mladší lidé mají mnohem liberálnější postoje, a proto je u nich větší tendence být nevěrnými. Jackman (2014) uvádí, že není žádný signifikantní důkaz, že by věk měl vliv na nevěru.

3. Vzdělání

Treas a Giesen (2000) zjistili, že větší tendenci být nevěrnými mají méně vzdělaní lidé a lidé s magisterským a vyšším vzděláním. Weis a Jurich (1985) taktéž zjistili, že vyšší vzdělání souvisí s více liberálními postoji k nevěře.

4. Velikost bydliště

Lidé ve větších městech mají více liberální postoj k nevěře (Weis & Jurich, 1985). Může to být způsobeno tím, že ve větších městech mají lidé obecně liberálnější postoje, zároveň je zde větší počet potenciálních sexuálních partnerů. Rovněž i větší anonymita, která umožňuje lépe utajit případný „úlet“ (Uzel, 2010).

5. Náboženství

Náboženství je obecně spojováno s věrností. Není tedy s podivem, že v řadě výzkumů byl prokázán vztah mezi méně liberálním postojem k nevěře a náboženstvím. Lidé, kteří se hlásí k nějakému náboženství a pro něž je náboženství v jejich životě velmi důležité se na nevěru dívají jako na něco velmi špatného (Jackman, 2014; Treas & Giesen, 2000).

Esselmont a Bierman (2014) pak zjistili, že v případě uzavření církevního sňatku lidé mají tendenci být více věrní a to zejména, pokud je pro ně náboženství velmi důležité.

6. Potřeba sexu

Lidé, pro které je ve vztahu důležitý sex mají větší tendenci být nevěrnými, oproti těm, pro které sex není jednou z nejdůležitějších hodnot. (Treas & Giesen, 2000).

7. Přítomnost dítěte v páru

Podle Liu (2000), když má pár dítě, odrazuje to partnery od mimomanželských poměrů. Na druhou stranu jiné výzkumy tvrdí, že když má pár dítě, klesá spokojenost v sexuálním životě. To může mít pak za následek mimomanželský poměr (Blow, & Hartnett, 2005).

8. Typ vztahu

Treas a Giesen (2000) ve svém výzkumu zjistili, že neexistuje signifikantní rozdíl mezi lidmi žijícími v manželství a nesezdaném soužití. V obou případech totiž měli podobná očekávání z hlediska sexuální exklusivity (99 % lidí žijících v manželství a 94 % v nesezdaném soužití).

Na typ vztahu se dá pohlížet nejen z hlediska oficiálního/neoficiálního stvrzení partnerského vztahu, ale také z hlediska délky trvání vztahu. Treas a Giesen (2000) zjistili pozitivní vztah mezi délkou trvání manželství a tendencí být více nevěrný. Liu (2000) zjistila, že je rozdíl mezi muži a ženami. U žen je větší pravděpodobnost, že budou nevěrné do sedmého roku trvání manželství, pak tato pravděpodobnost klesá. U mužů naopak do osmnáctého roku manželství klesá pravděpodobnost, že budou nevěrní. Po osmnáctém roce naopak zase roste.

9. Typ nevěry

Nejčastějším rozlišením typů nevěry z hlediska výzkumů je na nevěru citovou a nevěru sexuální. Tradičně se uvádí, že ženy hůře nesou citovou nevěru partnera, oproti tomu muži jsou méně tolerantní k sexuální nevěře partnerky. Příčina tohoto je spatřována v rozdílných reprodukčních strategiích mužů a žen, jak již bylo zmiňováno v části o monogamii. Ženy se bojí, že by v případě zamilování se partnera do jiné ženy, přišly o zajištění finančních zdrojů, a tím by mohly ohrozit šanci svého potomka na přežití. Muži by naopak v případě sexuální

nevěry jejich partnerky čelili riziku, že potomek, do kterého vloží své zdroje, není jejich. (Willerton, 2012). Tento fakt podporují svým výzkumem Urooj, Anis-ul-Haque a Anjum (2015) či Wiederman (1997). Na druhou stranu metaanalýza, kterou provedl Carpenter (2012), tento fakt nepotvrzuje. Jejím výsledkem totiž je, že muži a ženy se neliší ve vnímání citové a sexuální nevěry.

10. Předchozí zkušenost s nevěrou

Existují dvě možnosti zkušeností. Jednou z nich je, že dotyčný byl svému partnerovi nevěrný. Druhou je, že byl partnerem podvedený.

Podle výzkumů se ukazuje, že lidé, kteří někdy byli svému partnerovi nevěrní, mají liberálnější postoj k nevěře (Jackman, 2014). Sharpe, Walters a Goren (2013) toto poznání rozšiřují ještě dál. Ve svém výzkumu předložili respondentům sérii příběhů popisující nějaký případ nevěry. Z tohoto výzkumu vyplynulo, že muži, kteří byli své partnerce nevěrní, jsou tolerantnější k hypotetické nevěře muže. Naopak ženy, které byly nevěrné svému partnerovi, jsou tolerantnější k hypotetické nevěře ženy.

Naproti tomu lidé, kteří byli partnerem někdy podvedeni mají tendenci mít spíše konzervativnější postoj k nevěře (Jackman, 2014).

3.5. *Existuje rozdíl mezi tím, co považujeme za nevěru u sebe a co u partnera?*

Jak uvádí Thompson a O'Sullivan (2016b) tímto tématem se v minulosti nikdo z výzkumníků nezabýval. První, kdo přišel s nápadem zkoumat inkonzistenci mezi tím, co lidé považují za nevěru u sebe a toho co považují za nevěru u partnera, byly tyto dvě autorky. Využily k tomu mimo jiné dotazník DIQ, který byl již zmiňovaný v oddíle *Typologie nevěř*.

Tento dotazník upravily do čtyřech verzí. V první verzi se respondenti rozhodovali, zda by jednotlivé druhy chování považovali u sebe za nevěru. Ve druhé verzi se měli respondenti rozhodovat, zda by příslušné chování považovali za nevěru u partnera. Ve třetí verzi měli označit to, co někdy dělali s někým jiným, než byl jejich partner. Ve čtvrté verzi měli označit to, co někdy některý z jejich partnerů dělal s někým jiným. Jednalo se o mezisubjektový design, kdy každý z respondentů dostal dva náhodně vylosované dotazníky. Dostal tedy buď dotazník, kde měl posoudit, zda by svoje chování považoval za nevěru, nebo

dostal dotazník, kde posuzoval, zda by chování považoval za nevěru u svého partnera. K tomu mohl dostat buď verzi, kde měl označit, které z jednotlivých druhů chování dělal s někým jiným, než byl jeho partner. Nebo případně mohl dostat variantu, kde měl označit, co dělal jeho partner s někým jiným (tamtéž).

Zjistily, že lidé považují různé hypotetické chování u partnera za závažnější než u sebe, avšak jen v případě chování doprovázeného emocemi a v případě chování na internetu. Což podle nich může být způsobené tím, že v případě těchto dvou typů chování je pro nás těžší nahlédnout do úmyslů druhého. Zároveň nám může chybět i kontext situace (tamtéž).

Taktéž našli signifikantní rozdíl mezi tím, co lidé považují za nevěru a mezi tím, co ve skutečnosti dělají. Rozdíl byl zejména v případě sexuálního chování a chování doprovázeného emocemi (tamtéž).

3.6. Výzkumy v ČR zabývající se postoji k nevěře

Uzel (2010) uvádí, že Češi jsou k nevěře poněkud benevolentní, jelikož pouze pro čtvrtinu populace je nevěra bezpodmínečně nepřípustná.

Podle jednoho z výroků Miroslava Plzáka má v 95 % manželství pět let po svatbě minimálně jeden z manželů mimomanželský sexuální styk (Šmolka, 2010). Nicméně tento výrok není nijak výzkumně podložen. Proto se v této části zaměřím na některé výzkumy uskutečněné v ČR, které se zabývali tématem mimomanželský sexuální styků, ať už z hlediska výskytu, či postojů k nim.

Sexuálním chováním v České republice se hodně zabývali Petr Weiss a Jaroslav Zvěřina. V rámci svého výzkumu se zabývali i četností výskytu extramatrimoniálních sexuálních styků, jejich podobou a postojem k nim. Z výzkumu v průběhu let 1993 a 1998 zjistili, že 64 % mužů v roce 1993 (v roce 1998 63 %) uvedlo, že mělo mimomanželský pohlavní styk. U žen toto procento bylo nižší. V roce 1993 uvedlo 46 % žen, že mělo mimomanželský pohlavní styk, v roce 1998 toto uvedlo dokonce jen 42 %. Jak vidíme počty v rámci pohlaví se mezi roky příliš nemění, hlavní rozdíl je v porovnání mužů a žen. Kde můžeme vidět, že muži mají tendenci k nevěře více (Weiss & Zvěřina, 2001).

Z hlediska postojů k mimomanželským vztahům z tohoto výzkumu vyplynulo, že jen malé procento respondentů považuje mimomanželské sexuální styky za morálně nepřípustné. U mužů to bylo 18 % v roce 1993 a 25 % v roce 1998. U

žen to bylo 31 % v roce 1993 a taktéž 31 % v roce 1998. Jak můžeme z výsledků pozorovat, je tu jistý rozdíl mezi muži a ženami. Ženy považují tyto styky přeci jen více za méně přípustné. U mužů můžeme vidět meziroční nárůst směrem k více restriktivnímu postoji (Weiss & Zvěřina, 2001).

Weiss ve svých výzkumech pokračoval dále a na základě výsledků tvrdí, že oproti obyvatelům západních zemí mají lidé v ČR mnohem více liberální postoje k mimomanželským stykům. V rámci ČR se pak liší hlavně z hlediska věku. Kdy lidé starší 60 let mají nejvíce restriktivní postoje k mimomanželským sexuálním stykům. Druhá skupinou, která nejvíce nesouhlasila s mimomanželskými sexuálními styky, byla ve věku 15 až 17 let. Taktéž se ukazuje negativní korelace mezi náboženským přesvědčením a výskytem mimomanželských sexuálních styků (Weiss, 2012).

Zmínka o postoji k nevěře občanů ČR se objevila i v rámci sociologického výzkumu struktury a dynamiky norem chování „European Value Study“ (EVS), který proběhl v letech 1991 a 1999. Zde byl účastníkům výzkumu předložen seznam výroků, které představovaly nějaké „přestupky.“ Respondenti se měli na desetistupňové škále rozhodovat o míře nepřijatelnosti výroku (1 = nikdy není přijatelné, 10 = je přijatelné vždy). V rámci tohoto seznamu byla začleněna i položka *jako ženatý/vdaná mít milostný poměr*. V roce 1991 byl tento výrok hodnocen průměrně 2,79 body a v roce 1999 průměr činil 2,81. Jak si můžeme povšimnout je zde jistý posun, ale vcelku malý (Prudký et al., 2009).

V roce 2003 CVVM provedlo výzkum veřejného mínění, ve kterém byla respondentům položena otázka, jestli si myslí, že je špatné, když má ženatý muž či vdaná žena sexuální vztah s někým, kdo není jeho žena/její muž. Bylo zjištěno, že 32 % si myslelo, že je to špatné vždy a 38 % respondentů si myslelo, že je to téměř vždy špatné. Pouze 4 % si myslelo, že to není špatné nikdy, 22 % si myslelo, že to je špatné jen někdy a 5 % zvolilo možnost nevím. Jak je patrné z těchto výsledků téměř 70 % respondentů s mimomanželskými sexuálními styky nesouhlasila (Šamanová, 2003).

Dalším, kdo se nějakým způsobem zabýval postojem k mimomanželským sexuálním stykům, byl Kreidl (2010). V rámci srovnání hodnot a postojů mezi manželstvím a nesezdaným soužitím srovnával právě i postoje

k mimomanželským sexuálním stykům. Zjistil, že milostný poměr mimo manželství není ospravedlnitelný pro 90 % lidí, kteří žijí v manželství, zatímco pouze 83 % kohabituujících tuto situaci odsuzuje.

Jokl, Vacková, Cakirpaloglu a Šmahaj (2014) zkoumali, co lidé považují za ideální počet sexuálních partnerů. V rámci tohoto výzkumu se zabývali i tématem nevěry. Zjistili, že pro 66 % mužů a 73 % žen byla nevěra ve vztahu nepřipustná. Dalším jejich zjištěním pak bylo, že lidé, kteří byli otevřenější k nevěře uváděli vyšší počet „ideálního“ počtu sexuálních partnerů.

V dalším výzkumu Šmahaj, Vacková a Jokl (2015) objevili statisticky signifikantní rozdíl v počtu sexuálních partnerů mezi lidmi, kteří připouštěli nevěru, a mezi těmi, kteří ji nepřipouštěli. Zjistili, že lidé, kteří připouštějí nevěru, mají více sexuálních partnerů než ti, kteří ji nepřipouštějí. Dále pak zjistili, že 20 % respondentů, kteří mají dlouhodobý vztah, uvedlo, že v průběhu posledních šesti měsíců mělo sexuální vztah s jinou osobou, než byl jejich stálý partner.

Mikšová (2011) se zaměřila na prozkoumání postojů k nevěře u studentů středních škol a vysoké školy v Jindřichově Hradci. Respondenti se pohybovali ve věku 16-26 let a nebyli ženatí/vdané. Ve svém výzkumu mapovala otázku, co již respondenti považují za nevěru. Nejvíce respondenti odpovídali, že sex na jednu noc (38 %), dalším nejčastěji uváděným byl polibek (35 %). Dlouhodobý vztah uvádělo 12 % respondentů, 7 % uvádělo flirt; 5 % erotické SMS, 4 % myšlenku a sex po telefonu/Skypu/chatu uvádělo pouze 1 % dotázaných. Dále zjistila, že víc jak polovina respondentů si myslí, že obě pohlaví jsou nevěrná stejně (51 %) a rovněž více jak polovina dotázaných považuje nevěru za špatnou (62 %).

Avšak vyjma výzkumu Mikšové (2011), se tyto výzkumy postojů k nevěře zabývaly spíše povrchně a obecně. Více se na výzkum postojů k nevěře u lidí žijících v manželství zaměřila Forbelská (2013). Vybrala si populaci mužů a žen v mladé dospělosti, kteří žili alespoň jeden rok v manželském svazku a zároveň byli bezdětní. Použila metodu Q-třídění za jejímž účelem vytvořila 60 Q-typů, tzn. výroků, které respondenti měli rozřadit podle míry souhlasu či nesouhlasu. Zjistila, že neexistuje žádný signifikantní rozdíl v obecném názoru na nevěru u mužů a žen. Ani v jednotlivých oddílech, které si stanovila: vymezení nevěry,

oblast řešení nevěry, vliv nevěry na partnerský vztah, genderové rozdíly související s nevěrou a názory související s odhalením nevěry. Dále zjistila, že muži i ženy za největší prohřešek považují sexuální kontakt s jinou osobou, než je jejich partner.

EMPIRICKÁ ČÁST

4 Formulace výzkumného problému, cílů práce a hypotéz výzkumu

Na začátku výzkumu bylo nutné stanovit výzkumný problém. Jak už název práce napovídá, hlavním **výzkumným problémem** jsou postoje k nevěře u lidí žijících v manželství, a to v souvislosti s vybranými sociodemografickými a psychologickými charakteristikami. Dále se empirická část zabývá explorací, co považují lidé žijící v manželství za akt nevěry a zda by ho považovali za nevěru jak u sebe, tak i u svého partnera.

Cíle výzkumu následně byly stanoveny tyto:

- Prozkoumat a porovnat postoje k nevěře u lidí žijících v manželství na základě vybraných sociodemografických a psychologických charakteristik.
- Zjistit, které jednání lidé považují za nevěru.
- Prozkoumat, zda existuje rozdíl v tom, co lidé považují za akt nevěry u sebe a co za tento akt považují u partnera a porovnat, zda se to nějak liší.

Na základě prostudované literatury a vlastního pozorování autorky textu byly zformulovány a stanoveny následující **výzkumné hypotézy**:

H1: Muži skórují v dotazníku postojů k nevěře výše než ženy.

H2: Respondenti považující se za praktikující věřící skórují v dotazníku postojů k nevěře níže než respondenti, kteří se za praktikující věřící nepovažují.

H3: Existuje rozdíl ve skóru v dotazníku postojů k nevěře mezi respondenty, kteří mají či alespoň čekají s partnerem děti a respondenty, kteří děti s partnerem nemají ani nečekají.

H4: Existuje rozdíl ve skórování v dotazníku postojů k nevěře mezi respondenty dle délky trvání jejich manželství.

H5: Existuje rozdíl ve skórování v dotazníku postojů k nevěře mezi respondenty dle délky trvání jejich vztahu.

H6: Respondenti, kteří měli církevní obřad skórují v dotazníku postojů k nevěře níže než ti, co měli pouze civilní obřad.

H7: Existuje rozdíl mezi respondenty ve skóru dotazníku postojů k nevěře podle toho, co je pro ně v manželství důležité.

H8a: Respondenti, kteří byli nevěrní svým současným partnerům, skórují v dotazníku postojů k nevěře výše než ti, kteří nevěrní nebyli.

H8b: Respondenti, jejichž vztah byl někdy ukončen z důvodu jejich nevěry, skórují v dotazníku postojů k nevěře výše než ti, kteří ho z tohoto důvodu nikdy neukončili.

H9a: Respondenti, kterým byli jejich současní partneři nevěrní, skórují v dotazníku postojů k nevěře níže než ti, kterým nevěrní nebyli.

H9b: Respondenti, kteří někdy ukončili vztah z důvodu partnerovi nevěry, skórují v dotazníku postojů k nevěře níže než ti, kteří ho z tohoto důvodu nikdy neukončili.

H10: Existuje rozdíl mezi tím, které druhy chování respondenti považují za nevěru u sebe a které u svého partnera.

5 Popis metodologického rámce a metod

Na základě výzkumných cílů této práce byl zvolen kvantitativní výzkum, konkrétně bylo zvoleno dotazníkové šetření. Tento typ výzkumu totiž umožňuje získat data od většího počtu respondentů v kratším časovém úseku (Ferjenčík, 2000).

5.1. *Metody sběru dat*

Data byla získávána od 15. prosince 2016 do 5. února 2017 prostřednictvím dotazníku umístěného na internetovém portále Formuláře Google. Internetový dotazník jsem zvolila z toho důvodu, že je finančně méně náročný než verze tužka-papír. Navíc podle Joinsona (1999) internetový dotazník oproti verzi tužka-papír snižuje tendenci k sociální desirabilitě. Kromě toho Spark a kol. (2015) dospěli k závěru, že internetový dotazník zvyšuje počet a úplnost odpovědí v dotazníku týkajícího se sexuálního chování.

Odkaz na dotazník byl šířen prostřednictvím sociální sítě Facebook, diskuzního fóra Vinted.cz, osobních e-mailů a letáčků, které byly umístěny na vybraných místech v krajích Středočeském, Olomouckém a v Hlavním městě Praha.

Metodami výběru výzkumného vzorku byly tedy záměrný výběr, samovýběr a metoda sněhové koule. Tyto nepravděpodobnostní metody jsme museli použít, jelikož jsme neměli v průběhu výzkumu přístup k celému základovému souboru.

5.1.1. Dotazník

Jak už bylo zmíněno výše, k získávání dat byl zvolen dotazník. Nicméně v České republice neexistuje žádný standardizovaný dotazník, ani jiný nestandardizovaný dotazník relevantní k výzkumným účelům této práce. Proto bylo nutné tento dotazník nejprve vytvořit.

Základ tohoto dotazníku tvoří škála *Attitudes toward Infidelity Scale*, jejímž autorem je Mark Whatley, Ph.D. Tato škála byla použita s jeho písemným souhlasem. Je tvořena 12 položkami Likertova typu, ve kterých se respondenti na sedmibodové škále rozhodují, zda s výrokem souhlasí, či nesouhlasí. Přičemž čím výše na této škále respondent skóruje, tím více je pro něj nevěra akceptovatelná a naopak (Whatley, nedat.).

Předtím než byly položky do dotazníku zařazeny, byly přeloženy 2 překladatelkami do češtiny. Přibližně po dvou týdnech jim jejich překlady byly vyměněny a přeložily je zpět do anglického jazyka, aby bylo ověřeno zachování významu položek. Původní znění položek v angličtině a jejich konečný překlad naleznete v tabulce v Příloze č. 2.

Vzhledem k tomu, že v rámci dotazníku porovnáváme mezi sebou několik skupin, nezdála se autorce tohoto textu tato krátká škála úplně vhodná k jemnější diferenciaci mezi jednotlivými porovnávanými skupinami. Rozhodla se ji tedy rozšířit o několik dalších položek. Některé z položek jsou inspirovány výzkumem Forbelské (2013), zbylé položky vytvořila autorka textu na základě přečtené literatury. K těmto položkám byla také doplněna sedmibodová škála Likertova typu, aby zůstal zachován formát položek. Vzhledem k únosnosti délky dotazníku nakonec celá škála obsahuje 30 položek.

Dále bylo do dotazníku přidáno několik položek týkajících se sociodemografických údajů jako je:

- věk
- pohlaví
- místo bydliště
- nejvyšší dosažené vzdělání
- zda se považují za praktikujícího věřícího člověka
- délka trvání partnerského vztahu
- délka trvání manželského vztah
- jaký druh obřadu lidé měli
- zda mají se současnou manželkou/manželem dítě

Rovněž byly přidány i některé psychologické charakteristiky:

- zda byli někdy svému partnerovi nevěrní
- zda jim někdy partner byl nevěrný
- zda někdy ukončili vztah z důvodu nevěry
- hodnoty, které jsou pro respondenta ve vztahu důležité

Odpovědi na položku týkající se důležitých hodnot ve vztahu, byly zformulovány na základě různých teorií, co je pro muže a ženy v partnerském vztahu důležité

(jak bylo uvedeno v kapitole *Důležité komponenty partnerského vztahu*). Nakonec bylo vymezeno 9 kategorií:

- důvěra
- porozumění si s partnerem
- podpora
- věrnost
- uspokojení v sexuálním životě
- respekt
- finanční zabezpečení
- láska
- přijetí takový/á jaký/á jsem (akceptace)

Tyto kategorie měli respondenti seřadit podle důležitosti od 1 (nejvíce důležité) po 9 (nejméně důležité).

Dále bylo na základě Šmolkova (2010) dělení, doplněného místy dělením Thompson a O'Sullivan (2016a), zformulováno 10 aktů, které lze považovat za nevěru:

- „koketování“ či flirtování bez tělesného kontaktu s jinou osobou
- pravidelné chatování či volání prostřednictvím internetu s jinou osobou opačného pohlaví a sdělování jí důvěrných informací ze svého života
- provozování kybersexu s jinou osobou
- udržování citového vztahu bez sexuálního kontaktu s jinou osobou = „platonická láska“
- líbání se s jinou osobou
- orální sex s jinou osobou
- sexuální kontakt s jinou osobou
- udržování dlouhodobého sexuálního a emocionálního vztahu s jinou osobou
- provozování prostituce
- provozování swingování

Všechny akty se vyskytovaly v dotazníku ve dvou verzích. Nejprve měli respondenti posuzovat, který z nich by považovali za nevěru, kdyby ho dělali oni

sami. Pak se měli rozhodovat, zda by tyto akty považovali za nevěru, kdyby je dělal jejich partner. Respondenti se rozhodovali na dichotomické škále ANO-NE.

Po poradě s vedoucím práce byla přeskupena posloupnost v dotazníku. Posouzení jednotlivých aktů nevěry bylo přesunuto až za škálu postojů k nevěře. Samotná škála pak byla doplněna o instrukci, jak mají respondenti vyplnit položky škály. Zároveň byla přidána i definice pojmu nevěra, který se ve výrocích vyskytoval, aby respondenti věděli, co si mají při posuzování výroku pod tímto pojmem představit. Tato definice byla do značné míry inspirována Capponi a Novákem (1995) a zní: Nevěra je sexuální styk či poměr, který může být doprovázen i emocionálním vztahem, s partnerem mimo manželství nebo též mimo jiný dlouhotrvající vážný vztah, s nímž se pojí slib věrnosti. Dále byla do dotazníku doplněna otázka, co respondenty první napadne, když se řekne nevěra.

Většina položek v dotazníku byla nepovinná, aby nebyla narušena dobrovolnost účasti ve výzkumu. Vyjma položek pohlaví a věk, které jsou základní charakteristikou respondentů, a otázky týkající se důležitých hodnot ve vztahu. To bylo z důvodu značné nepřehlednosti, kdy by mohlo dojít k snadnému přehlédnutí nevyplněného políčka.

5.1.2. Pilotní studie

Srozumitelnost dotazníku byla konzultována s Mgr. Miroslavem Charvátlem, Ph.D. v rámci vyučovací hodiny Konstrukce testů a dotazníků. Dále byla testována také prostřednictvím kognitivního interview s 8 respondenty ve věku 22-73 let. Někteří z respondentů vyplňovali dotazník formou tužka-papír, někteří vyplňovali dotazník již v internetovém formuláři v prostředí Google formulářů.

Při každém vyplňování byla autorka textu přítomna. Na začátku bylo respondentům sděleno, že vzhledem k tomu, že je u vyplňování přítomna, nemusejí odpovídat pravdivě. Jednalo se totiž o správné porozumění položkám, nebylo tedy nutné pravdivé vyplnění. Dále byli respondenti požádáni, aby všechny svoje myšlenky a připomínky, které je v souvislosti s dotazníkem napadnou, sdělovali nahlas. Po každém interview byly připomínky respondentů zapracovány a otestovány na dalším respondentovi.

Na základě této pilotní studie byly provedeny následující úpravy:

- Praktikující věřící byl specifikován jako člověk, který věří v Boha, modlí se k němu, chodí do kostela/synagogy/mešity.
- V případě, že se v položce objevilo slovo konfrontovat či akceptovat bylo pod znění položky doplněno vysvětlení či synonymum daného slova.
- Otázka „*Máte se současnou manželkou/manželem děti?*“ byla upravena do formulace „*Máte či alespoň čekáte se současnou manželkou/manželem dítě/děti?*“
- Byly doplněny nepovinné otázky týkající se počtu partnerských vztahů a počtu oficiálně uzavřených manželství.

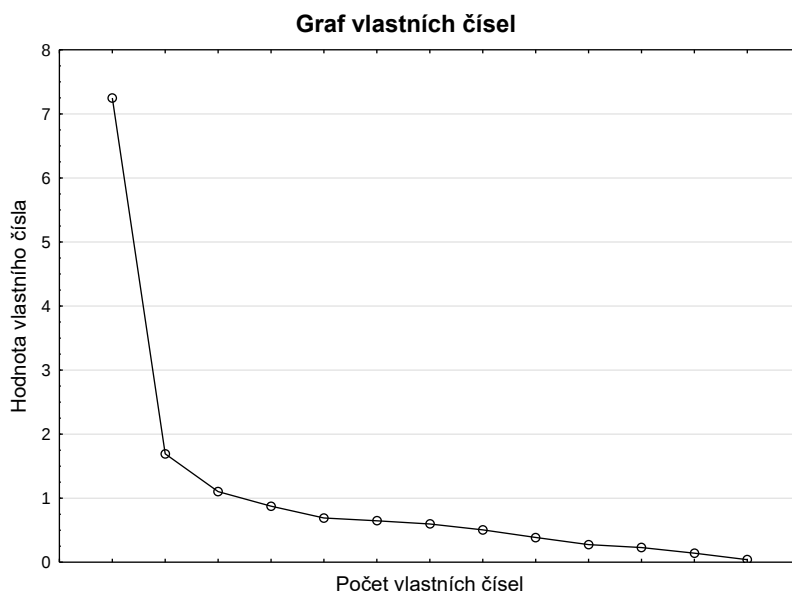
Konečná podoba dotazníku měla 54 otázek a její znění naleznete v příloze č. 3.

5.1.3. Psychometrické vlastnosti dotazníku

Vnitřní konzistence celé škály je $\alpha=0,86$, což je považováno za celkem dobrou hodnotu. Vnitřní konzistence *Attitudes toward Infidelity Scale* v rámci naší škály je $\alpha=0,77$, doktoru Whatleymu (nedat.) na jeho souboru vyšla $\alpha=0,80$. Reliabilita této škály v naší verzi oproti verzi doktora Whatleyho o trochu klesla, nicméně stále ji lze považovat za přijatelnou hodnotu.

K zjištění dalších psychometrických vlastností dotazníku byla provedena explorační faktorová analýza. Ze scutinového grafu (Graf č.1) je patrné, že tři hodnoty vlastních čísel jsou vyšší než 1. Avšak po kvalitativním rozboru položek, které sytí nalezené škály, autorka textu dospěla k závěru, že 2 faktory nelze nijak smysluplně pojmenovat. Jedná se tedy o unidimenzionální škálu.

Graf č. 1.: Graf vlastních čísel

5.2. Metody zpracování a analýzy dat

K zaznamenání a uložení dat z dotazníků autorka tohoto textu použila Formuláře Google. Tyto údaje zde byly převedeny do formátu Microsoft Excel. V tomto programu byly provedeny další úpravy dat, jako bylo čištění dat, jejich kódování a vytváření tabulek a grafů. Pro výpočet chybějících hodnot byl využit program R. Chybějící hodnoty ve škále postojů k nevěře (N=4) byly dopočítány metodou lineární regrese. Chybějící hodnoty (N=9) v případě rozhodování, zda respondent příslušné jednání považuje, či nepovažuje za nevěru, byly doplněny metodou rozhodovacího stromu. Pro další statistické zpracování dat byl použit program Statistika.

5.3. Etika výzkumu

V průběhu výzkumu se autorka tohoto textu snažila dodržet všechny současné etické zásady. Respondenti nebyli v průběhu výzkumu nijak klamáni. Již v úvodní informaci bylo uvedeno, které okruhy otázek se v dotazníku nacházejí. Vzhledem k tomu, že téma výzkumu by mohlo být pro někoho citlivé, byla účast respondentů ve výzkumu dobrovolná a anonymní. Respondenti byli o anonymitě a dobrovolnosti informováni ihned v úvodní informaci. Zde byli rovněž informováni, že pokračováním v dotazníku souhlasí se zpracováváním osobních údajů dle zákona č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Jednotlivá data nebyla nikde zveřejňována a v anonymizované podobě byla uchovávána v počítači autorky textu.

6 Výsledky výzkumu

6.1. Základní a výběrový soubor

Výzkumná studie byla zaměřena na populaci lidí žijících v manželství. Jak už bylo vymezeno v teoretické části je manželství trvalý svazek muže a ženy legalizovaný společností.

Nicméně na začátku výzkumu bylo stanoveno několik podmínek stran toho, kdo se může výzkumu účastnit. První podmínkou bylo, že respondenti musejí žít se svým manželem/svou manželkou v jedné domácnosti. Tuto podmínku jsem stanovila proto, aby se v souboru nevyskytovali lidé, kteří sice oficiálně sezdání jsou, ale již spolu se svým manželem/manželkou nežijí, tedy jsou např. v odluce. Tato skupina by mohla mít odlišný pohled na svůj vztah než lidé, kteří se svým manželem/manželkou žijí, což by mohlo způsobit zkreslení dat. Zároveň jsem chtěla, aby respondenti, kteří se budou účastnit výzkumu, si již stihli alespoň trochu zvyknout na status manžela/manželky. Proto jsem stanovila druhou podmínku, že musejí být alespoň jeden rok sezdání. Třetí podmínkou bylo, že respondenti musejí být starší 18 let. Tudíž **základní soubor** tvořili pouze občané ČR starší 18 let a zároveň žijící 1 a více let v manželství.

Celkový počet respondentů, kteří se výzkumu zúčastnili a vyplnili dotazník, byl 117. Avšak 7 respondentů muselo být vyřazeno. Jedna respondentka nesplňovala podmínku, že žije v manželském svazku alespoň 1 rok. Šest respondentů pak nesplňovalo podmínku, že žijí v manželském svazku, jelikož na otázku týkající se počtu uzavřených manželských svazků, včetně současného odpověděli 0. Zároveň otázky týkající se datumu svatby a typu uzavřeného sňatku nevyplnili. Konečný počet respondentů **výběrového souboru** tedy byl 111 respondentů.

6.2. Deskriptivní statistiky

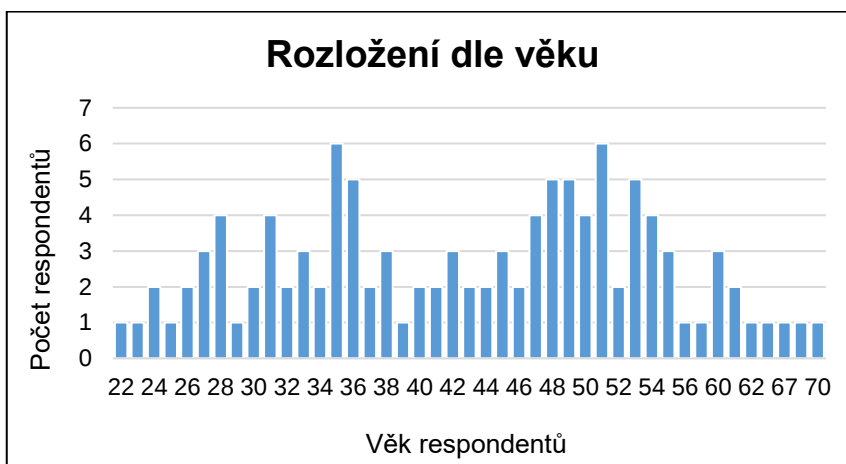
Z konečného počtu 111 respondentů bylo 81 žen a 30 mužů. Věk respondentů se pohyboval mezi 22 a 70 lety, průměrný věk byl 43,14 let ($SD^1=11,26$). Podrobnější rozdělení respondentů podle pohlaví a věku zobrazuje tabulka č. 2 a věkové rozdělení ve vzorku znázorňuje graf č. 2.

¹ SD=směrodatná odchylka

Tabulka č. 2: Popisné charakteristiky souboru dle pohlaví a věku

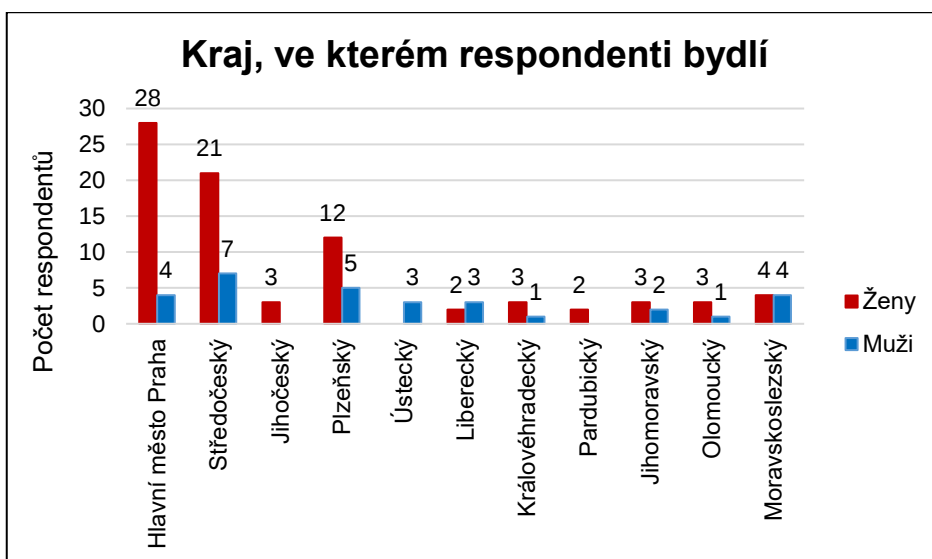
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Aritmetický průměr	Směrodatná odchylka	Minimum	Maximum
Ženy	81	73 %	43,58	11,67	22	70
Muži	30	27 %	41,93	10,15	23	60
Celkem	111	100 %	43,14	11,26	22	70

Graf č. 2: Rozložení respondentů dle věku

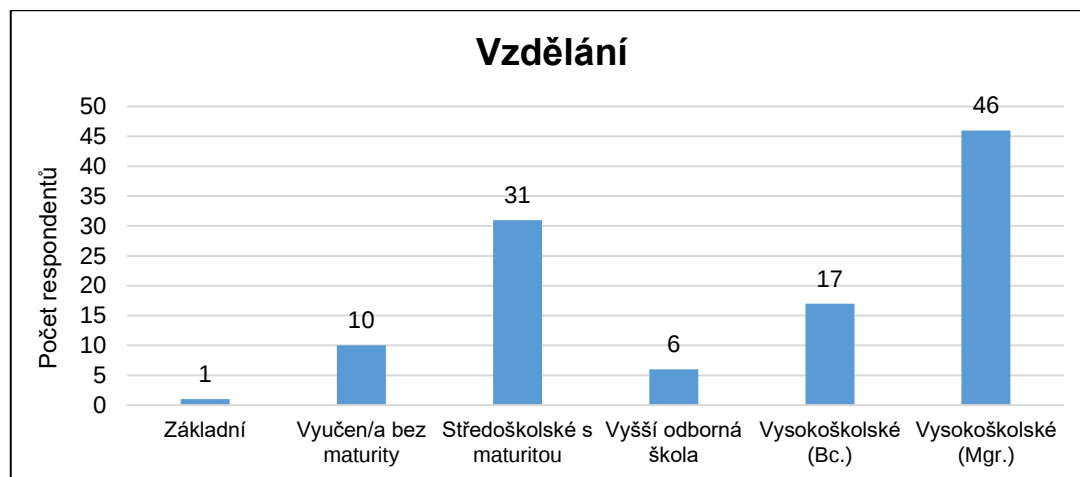
Jak je patrné z Grafu č. 3, nejvíce respondentů bydlí v Hlavním městě Praze, druhý největší počet respondentů byl ze Středočeského kraje. Naopak z Karlovarského a Zlínského kraje a z Kraje Vysočina se nepodařilo získat žádného respondenta, tudíž jejich zastoupení ve vzorku chybí.

Graf č. 3: Kraj, ve kterém respondenti bydlí

V Grafu č. 4 je viditelné, že z hlediska vzdělání byli ve vzorku zastoupeni nejvíce respondenti, kteří mají některý z typů vysokoškolského vzdělání (62,16 %). Což by odpovídalo údajům ČSÚ, že do manželství nejčastěji vstupují lidé s vysokoškolským vzděláním (Český statistický úřad, 2014).

Graf č. 4: Vzdělání respondentů

Pouze necelá čtvrtina respondentů se považovala za praktikující věřící (Tabulka č. 3). Z nich se pak 92 % hlásilo ke křesťanství.

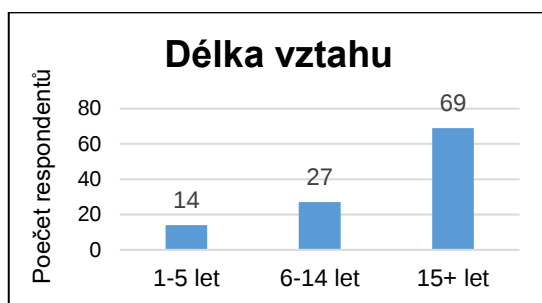
Tabulka č. 3: Počet respondentů dle toho, zda se považují za praktikující věřící

Praktikující věřící	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	25	77,48 %
Ne	86	22,52 %

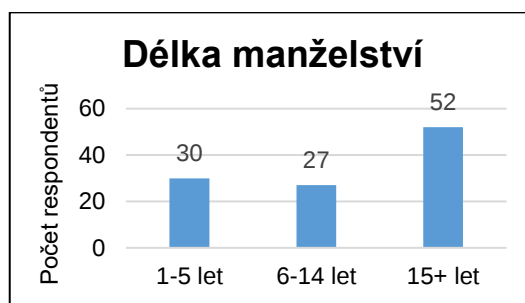
Délka trvání manželství (Graf č. 6) byla sloučena do třech kategorií podle Fantova (1982) vymezení 3 vývojových fází manželského vztahu. V našem vzorku byla nejvíce zastoupena kategorie manželství trvajících 15 a více let, průměrná délka trvání byla 28,57 let. Ve druhé nejvíce zastoupené kategorii, manželství trvajících 1-5 let, byla průměrná délka trvání 2,56 roku. V kategorii manželství trvajících 6-14 let byla průměrná délka trvání 10,76 let. Dva respondenti na tuto otázku neuvedli odpověď.

Délka trvání vztahu (Graf č. 5) byla rovněž rozdělena do stejných 3 kategorií. I zde byla nejvíce zastoupena kategorie 15 a více let. V této kategorii byla průměrná délka trvání vztahu 27,88 let. Druhou nejvíce zastoupenou kategorií oproti délce trvání manželství byla kategorie 6-14 let, ve které byla průměrná délka trvání vztahu 10,10 let. V kategorii 1-5 let byla průměrná délka trvání vztahu 3,85 let. Jeden respondent na tuto otázku neuvedl odpověď.

Graf č.5: Délka trvání vztahu

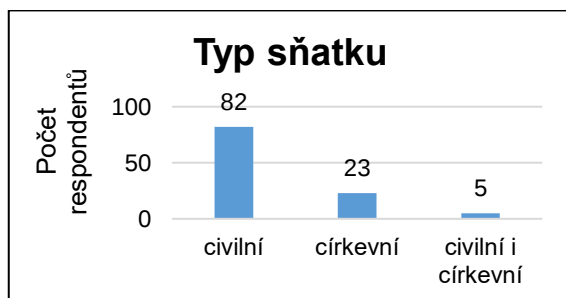

Graf č. 6: Délka trvání manželství

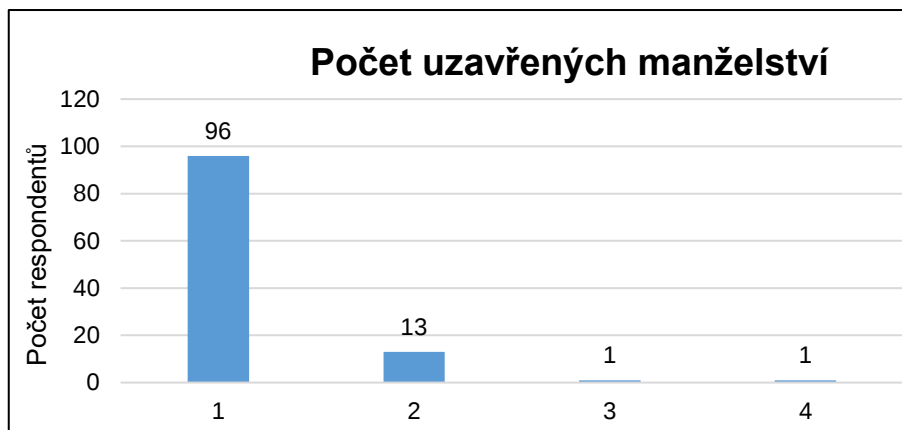
Jak ukazuje graf č. 7, nejvíce respondentů uzavřelo pouze civilní sňatek. To však může být způsobeno tím, že většina respondentů se za praktikující věřící nepovažovala. Zajímavé je, že 8 respondentů, kteří se nepovažovali za praktikující věřící, uzavřeli církevní sňatek. To buď v kombinaci s civilním sňatkem (2 respondenti) či bez něj (6 respondentů). Jeden respondent typ sňatku neuvedl.

Graf č. 7: Typ sňatku

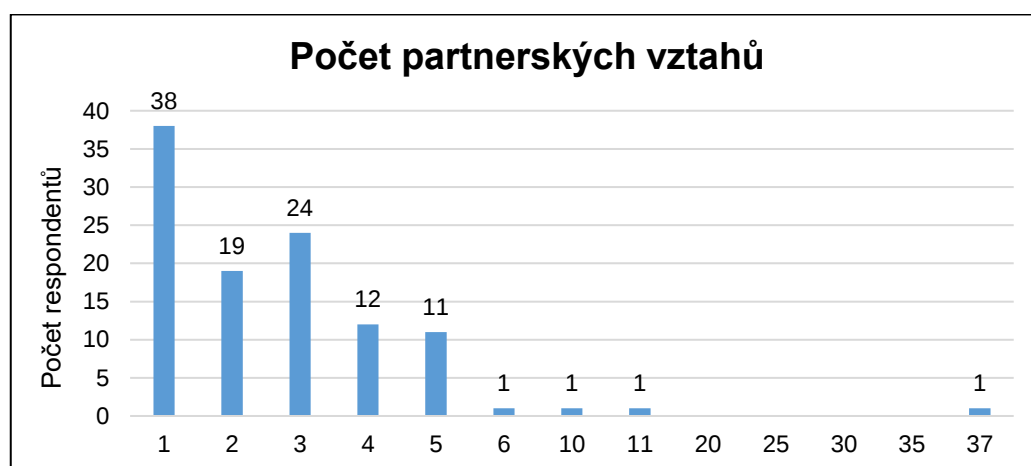
Pro většinu respondentů (86 %), jak ukazuje graf č. 8, se jednalo o první manželský svazek v životě. Nicméně 13 respondentů (12 %) uzavřelo manželství již podruhé. U jednoho respondenta šlo již o třetí manželství. O čtvrté manželství se jednalo rovněž pouze u jednoho respondenta.

Graf č. 8: Počet oficiálně uzavřených manželství.

Počet uvedených partnerských vztahů zobrazuje Graf č. 9. Nejvíce respondentů (34 %) uvedlo, že současný partnerský vztah je jejich první. Hodně respondentů také uvedlo, že se jedná o jejich druhý (17 %) či třetí (22 %) partnerský vztah. Ve vzorku se objevili i dva jedinci kteří udávali, že měli za svůj život více jak deset partnerských vztahů. Tři respondenti na tuto otázku neodpověděli.

Graf č. 9: Počet partnerských vztahů

Většina respondentů měla či alespoň čekala se svým současným partnerem dítě (Tabulka č. 4). Jeden respondent na tuto otázku neodpověděl.

Tabulka č. 4: Počet respondentů dle toho, zda mají či alespoň čekají se svým partnerem dítě/děti

Dítě/děti	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	90	81,08 %
Ne	20	18,02 %

Jak je patrné z tabulky č. 5 mezi nejvíce důležité hodnoty v manželském vztahu řadí většina respondentů důvěru (31 %), následuje láska (23 %) a jako třetí nejčastější na prvním místě je porozumění si s partnerem (16 %). Naopak finanční zabezpečení není pro žádného z respondentů nejdůležitější a nejčastěji (48 %) ho řadí na poslední místo v žebříčku hodnot.

Tabulka č. 5: Hodnoty v manželství a jejich pořadí

Pořadí Hodnota	1		2		3		4		5		6		7		8		9	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
důvěra	32	31,1 %	26	25,2 %	8	7,8 %	9	8,7 %	15	14,6 %	5	4,9 %	2	1,9 %	2	1,9 %	4	3,9 %
porozumění si s partnerem	16	15,5 %	24	23,3 %	21	20,4 %	11	10,7 %	10	9,7 %	11	10,7 %	6	5,8 %	3	2,9 %	1	1 %
podpora	1	1,0 %	7	6,8 %	14	13,6 %	28	27,2 %	12	11,7 %	17	16,5 %	14	13,6 %	5	4,9 %	5	4,9 %
věrnost	12	11,7 %	16	15,5 %	10	9,7 %	20	19,4 %	13	12,6 %	13	12,6 %	9	8,7 %	9	8,7 %	1	1 %
uspokojení v sexuálním životě	4	3,9 %	1	1 %	7	6,8 %	12	11,7 %	12	11,7 %	9	8,7 %	18	17,5 %	21	20,4 %	19	18,5 %
respekt	6	5,8 %	6	5,8 %	15	14,6 %	5	4,9 %	18	17,5 %	15	14,6 %	11	10,7 %	19	18,5 %	8	7,8 %
finanční zabezpečení	0	0, %	2	1,9 %	2	1,9 %	5	4,9 %	7	6,8 %	7	6,8 %	15	14,6 %	16	15,5 %	49	47,6 %
láska	24	23,3 %	13	12,6 %	20	19,4 %	6	5,8 %	8	7,8 %	15	14,6 %	7	6,8 %	9	8,7 %	1	1 %
přijetí takový/á jaký jsem (akceptace)	8	7,8 %	8	7,8 %	6	5,8 %	7	6,8 %	8	7,8 %	11	10,7 %	21	20,4 %	19	18,5 %	15	14,6 %

Vysvětlivky: N-absolutní četnost, % - relativní četnost

Tabulka č. 6: Šest nejčastějších slov

slovo	počet zmínění
zrada	21
podvod	9
sex	9
zklamání	9
ztráta důvěry	9
bolest	8

Třemi nejčastěji označovanými druhy chování, které respondenti považují za nevěru, jsou samotný sexuální styk, dlouhodobý sexuální a emocionální vztah a orální sex. Je tedy patrné, že nejčastěji je za nevěru považována činnost spojená s nějakým typem sexuálního styku. Naopak nejméně často je za nevěru považováno koketování a flirtování (Tabulka č. 6)

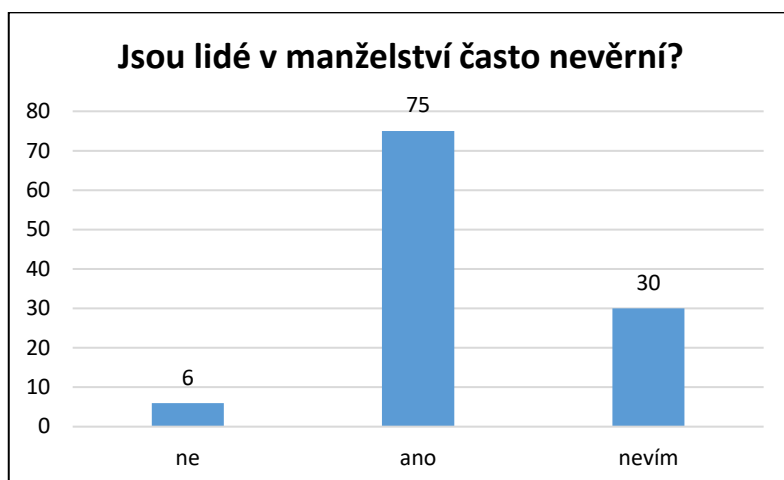
Tabulka č. 7: Druhy jednání, které mohou být považovány za nevěru.

	AA		NN		AN		NA	
	N	%	N	%	N	%	N	%
koketování, flirtování	6	5,4 %	89	80,2 %	3	2,7 %	13	11,7 %
chatování	36	32,4 %	59	53,2 %	8	7,2 %	8	7,2 %
kybersex	74	66,7 %	29	26,1 %	1	0,9 %	7	6,3 %
platonická láska	58	52,3 %	39	35,1 %	6	5,4 %	8	7,2 %
líbání	55	49,6 %	44	39,6 %	5	4,5 %	7	6,3 %
orální sex	106	95,5 %	3	2,7 %	0	0 %	2	1,8 %
sexuální kontakt	108	97,3 %	2	1,8 %	0	0 %	1	0,9 %
dlouhodobý sexuální a emocionální vztah	109	98,2 %	1	0,9 %	0	0 %	1	0,9 %
provozování prostituce	94	84,7 %	13	11,7 %	1	0,9 %	3	2,7 %
swingování	77	69,4 %	32	28,8 %	0	0 %	2	1,8 %

Vysvětlivky: N - absolutní četnost, % - relativní četnost, AA - považují to za nevěru u sebe i partnera, NN - nepovažují to za nevěru u sebe ani u partnera, AN - považují to za nevěru u sebe, ale ne u partnera, NA - nepovažují to za nevěru u sebe, ale u partnera ano

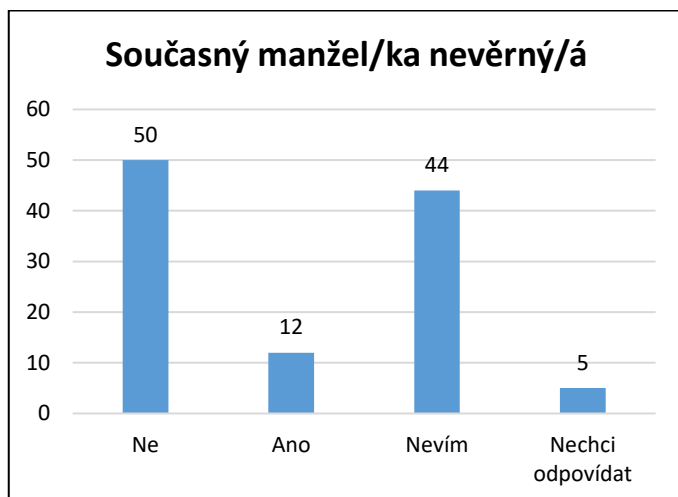
Rozložení respondentů z hlediska odpovědi na otázku „Myslíte si, že jsou si lidé v ČR v manželství často nevěrní?“ ilustruje graf č. 10. Většina respondentů (68 %) si myslí, že ano. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že neví (27 %) a nejméně volili možnost ne (5 %).

Graf č. 10: Jsou si lidé v ČR v manželství často nevěrní?

Rozdělení respondentů z hlediska toho, zda jim byl současný/á manžel/ka nevěrný/á mapuje graf č. 11. Většina respondentů (45 %) uvedla, že jim jejich současný partner nevěrný nebyl. Značná část respondentů (40 %) odpověděla, že neví, čímž vyjadřují jakousi pochybnost. 5 % respondentů využilo možnost, že nechtějí odpovídat. Pouze 11 % respondentů uvedlo, že jim jejich současný/á manžel/ka byl/a nevěrný/á.

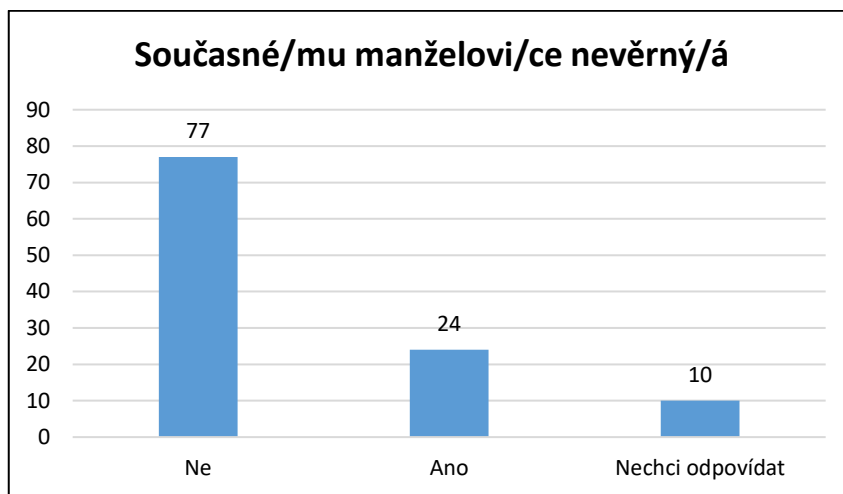
Graf č. 11: Současný manžel/ka nevěrný/á

Většina respondentů (69 %), jak je patrné z Grafu č. 12, rovněž uvedla, že svému současnému partnerovi nebyli nevěrní. Oproti předchozí otázce vzrostl počet respondentů, kteří využili možnosti „Nechci odpovídat“ (9 %), což mohlo být způsobeno tím, že se jedná o opravdu citlivou a osobní otázku. Pouze 22 % uvedlo, že byli svému současnému partnerovi nevěrní. V případě porovnání pohlaví 25 % žen uvedlo, že byli svému současnému manželovi nevěrné. Mužů

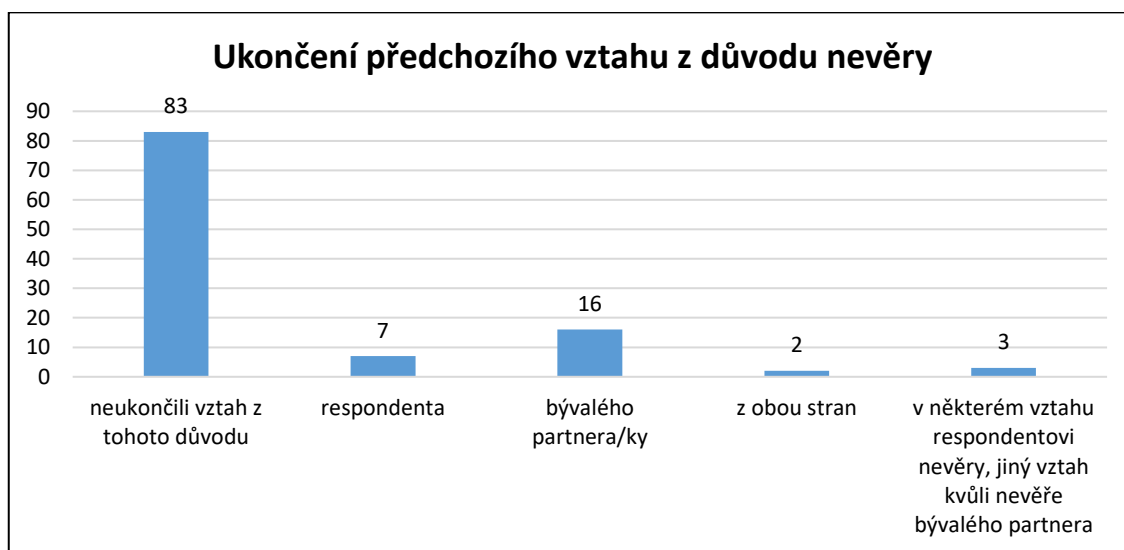
toto uvedlo 13 %. V porovnání s Weissem a Zvěřinou (2001) se tedy jedná o dost nižší procento.

Graf č. 12: Současné/mu manželovi/ce nevěrní

V Grafu č. 13 můžeme vidět, že většina respondentů (75 %) uvedla, že neukončila předchozí vztah z důvodu nevěry. Nicméně je nutné uvést, že téměř polovina z nich (N=40) uvedla, že současný partnerský vztah je pro ně první v životě. Z těch, co uvedli, že jejich předchozí vztah byl ukončen z důvodu nevěry, byli nejvíce zastoupeni respondenti, kteří ho ukončili kvůli nevěře bývalé/ho partnera/ky. Většina z těchto respondentů (N=12) uvedla, že to bylo důvodem k ukončení vztahu jen jednou. Tři respondenti uvedli, že to bylo důvodem dvakrát a jeden respondent uvedl, že to bylo důvodem třikrát. Následovali ti, kteří uvedli, že předchozí vztah byl ukončen z důvodu jejich nevěry. Všichni tyto respondenti uvedli, že to bylo důvodem pouze jednou. Nejméně byli ve vzorku zastoupeni respondenti, kteří uvedli, že důvodem byla buď nevěra z obou stran, či v některém z případů jejich nevěra, v jiném případě nevěra jejich bývalé/ho partnera/ky. Všichni tyto respondenti uvedli, že to bylo důvodem k ukončení vztahu ve všech případech pouze jednou.

Graf č. 13: Ukončení předchozího vztahu z důvodu nevěry

6.3. Ověřování platnosti hypotéz

K analýze byly využity neparametrické statistické metody, jelikož vždy alespoň jedna z porovnávaných skupin neměla normální rozdělení (viz Příloha č. 4). Všechny hypotézy byly testovány na hladině významnosti 0,05. V průběhu analýzy platnosti hypotéz byly srovnány výsledky statistických testů hrubého skóru s chybějícími hodnotami a hrubého skóru s dopočítanými chybějícími hodnotami. Pro prezentaci platnosti hypotéz byly nakonec využity hrubé skóry obsahující dopočítané chybějící hodnoty, jelikož se výsledky nijak zásadně od sebe nelišily (příklad viz Příloha č. 5).

H1: Muži skórují v dotazníku postojů k nevěře výše než ženy.

Pomocí Mann-Whitneyho U testu nebyl zjištěn signifikantní rozdíl mezi muži ($N^2=30$; $Mdn^3=95,5$) a ženami ($N=81$; $Mdn=84$), $U= 1074,5$, $Z=-0,93$, $p=0,18$. Hypotézu H_0 tedy **nelze zamítnout**.

H2: Respondenti považující se za praktikující věřící skórují v dotazníku postojů k nevěře níže než respondenti, kteří se za praktikující věřící nepovažují.

Pomocí Mann-Whitneyho U testu bylo zjištěno, že respondenti považující se za praktikující věřící skórují signifikantně níže ($N=25$; $Mdn=76$), než respondenti,

² N=absolutní počet

³ Mdn=medián

kteří se za praktikující věřící nepovažují ($N=86$; $Mdn=88$), $U=748$, $Z=2,31$, $p=0,01$. Hypotézu H_0 tedy **zamítáme** a **přijímáme H_A** .

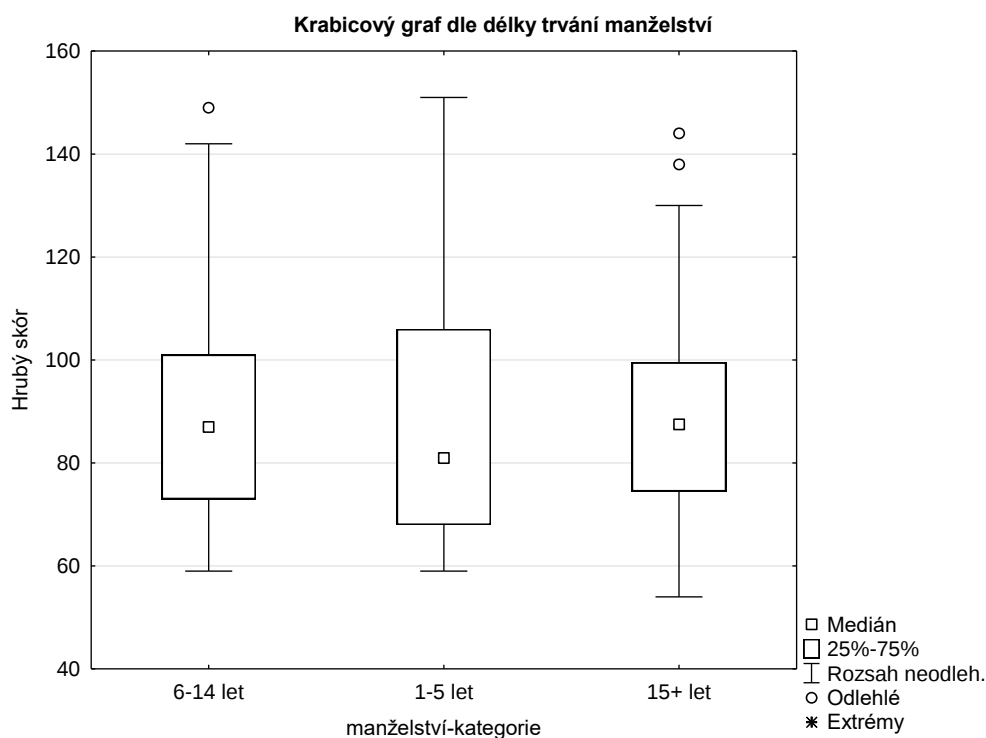
H3: Existuje rozdíl ve skóru v dotazníku postojů k nevěře mezi respondenty, kteří mají či alespoň čekají s partnerem děti a respondenty, kteří děti s partnerem nemají.

Tato hypotéza byla testována pouze na souboru $N=110$, jelikož jeden respondent na tuto otázku neuvedl odpověď. Na základě Mann-Whitneyho U testu nebyl zjištěn signifikantní rozdíl mezi respondenty, kteří mají či alespoň čekají se svým partnerem dítě ($N=90$; $Mdn=87$) a mezi těmi, kteří nemají ani nečekají ($N=20$; $Mdn=81,5$), $U=855,5$, $Z=0,34$, $p=0,73$. Hypotézu H_0 tedy **nelze zamítnout**.

H4: Existuje rozdíl ve skórování v dotazníku mezi respondenty dle délky trvání jejich manželství.

Za účelem testování této hypotézy byli respondenti rozděleni do 3 kategorií dle Fantova (1982) dělení vývojových fází manželství: do 5 let ($N=30$), 6-14 let ($N=27$) a 15 a více let ($N=52$). Dva respondenti na otázku neodpověděli, proto byla analýza provedena na $N=109$ respondentech. Pomocí Kruskal-Wallisovy ANOVY nebyl zjištěn signifikantní rozdíl mezi respondenty dle délky trvání jejich manželství, $H(2)=0,38$, $p=0,82$. Hypotézu H_0 tedy **nelze zamítnout**.

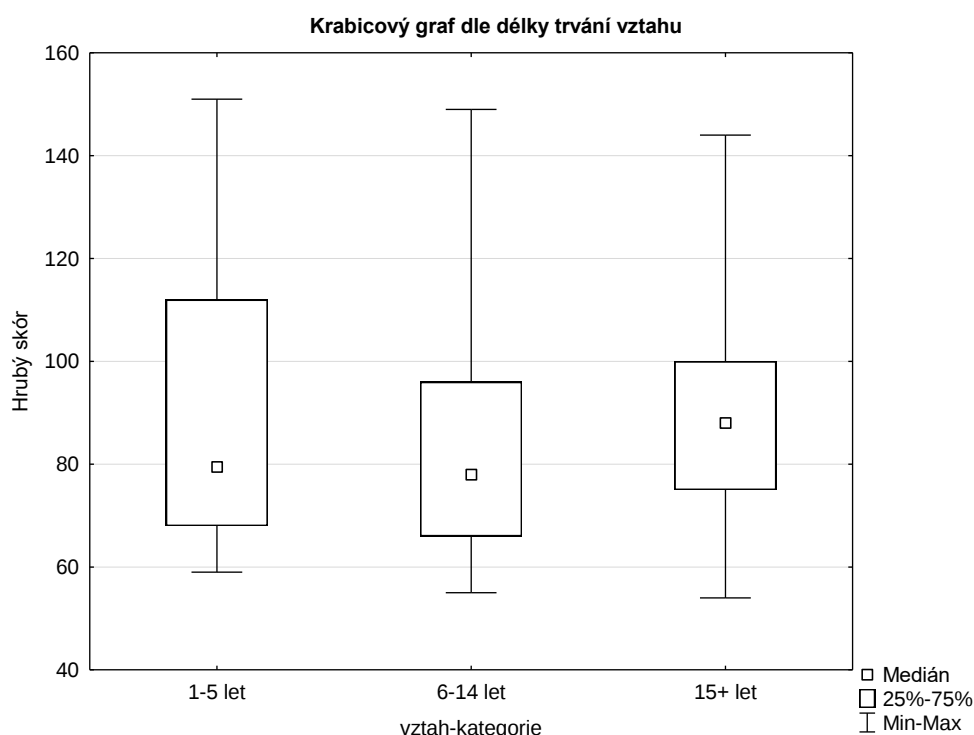
Graf č. 14: Krabicový graf porovnání skupin dle délky trvání manželství

H5: Existuje rozdíl ve skórování v dotazníku mezi respondenty dle délky trvání jejich vztahu

Za účelem testování této hypotézy byli respondenti rovněž rozděleni do 3 kategorií dle Fanty (1982) - kategorie do 5 let (N=14), 6-14 let (N=27) a 15 a více let (N=52). Jeden respondent na otázku neodpověděl, proto byla analýza provedena na N=110 respondentech. Pomocí Kruskal-Wallisovy ANOVY nebyl zjištěn signifikantní rozdíl mezi respondenty dle délky trvání jejich manželství, $H(2)=2,44$, $p=0,30$. Hypotézu H_0 tedy **nelze zamítnout**.

Graf č. 15: Krabicový graf porovnání skupin dle délky trvání vztahu

H6: Respondenti, kteří měli církevní obřad skórují v dotazníku postojů k nevěře níže než ti, co měli pouze civilní obřad.

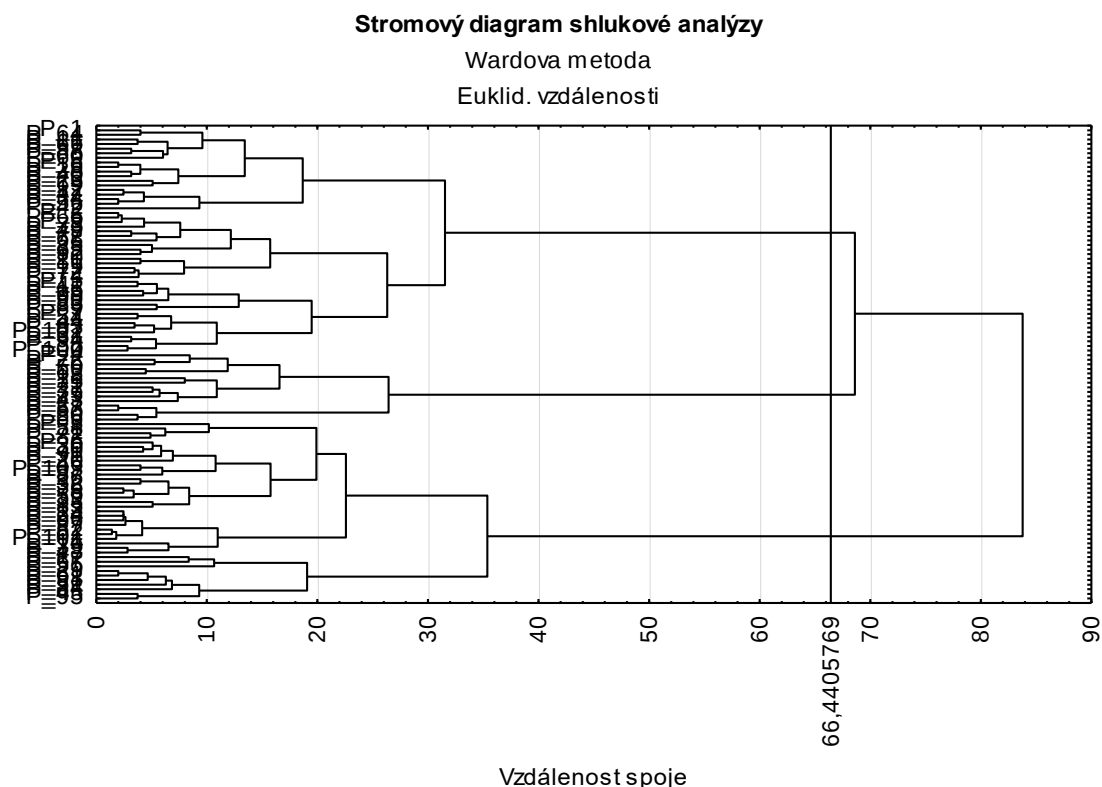
Pro účely testování této hypotézy byly sloučeny skupiny respondentů, kteří měli pouze církevní obřad a respondentů, kteří měli jak obřad církevní, tak i civilní. Zároveň tato hypotéza byla testována na souboru N=110, protože jeden respondent na otázku neodpověděl. Pomocí Mann-Whitneyho U testu nebyl zjištěn signifikantní rozdíl mezi respondenty, kteří měli církevní obřad (N=28; Mdn=78) a mezi těmi, kteří měli pouze obřad civilní (N=82; Mdn=88), $U=917,5$, $Z=1,58$, $p=0,06$. Hypotézu H_0 tedy **nelze zamítnout**.

H7: Existuje rozdíl mezi respondenty ve skóru dotazníku postojů k nevěře podle toho, co je pro ně v manželství důležité.

V této analýze je použit soubor 103 respondentů, jelikož 8 respondentů muselo být z analýzy vyřazeno. Tito respondenti sice tuto položku vyplnili, avšak ne tak jak bylo požadováno a umístili na 1. místo více jak jednu hodnotu.

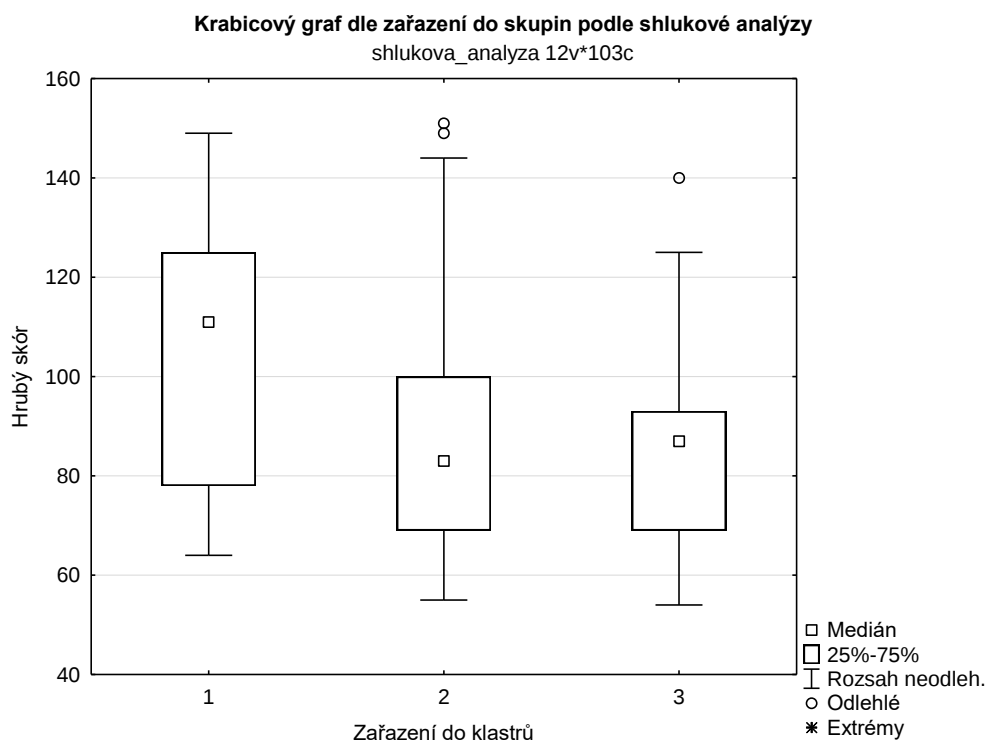
Pro účely analýzy byly respondenti pomocí shlukové analýzy rozděleni do tří skupin (viz graf č. 16). Respondenti z první skupiny (N=15) nejčastěji jako nejdůležitější hodnotu v manželství volili lásku (33 %), akceptaci (27%) a důvěru (27 %). Respondenti z druhé skupiny (N=49) volili nejčastěji jako nejdůležitější hodnotu v manželství rovněž lásku (37%), ale dále pak na první místo často umisťovali oproti první skupině vzájemné porozumění (24 %). Respondenti ve třetí skupině (N=39) nejčastěji volili jako nejdůležitější hodnotu v manželství důvěru (49 %), často také na první místo umisťovali věrnost (15 %).

Graf č. 16: Rozdělení do skupin na základě shlukové analýzy

Pomocí Kruskal-Wallisovy ANOVY nebyl zjištěn signifikantní rozdíl mezi respondenty dle toho, co je pro ně v manželství důležité, $H(2)=4,79$, $p=0,09$. Hypotézu H_0 tedy **nelze zamítnout**.

Graf č. 17: Krabicový graf porovnání skupin dle jejich rozřazení na základě shlukové analýzy

H8a: Respondenti, kteří byli nevěrní svým současným partnerům, skórují v dotazníku k nevěře výše než ti, kteří nevěrní nebyli.

Tato hypotéza byla testována na souboru $N=101$, jelikož 10 respondentů muselo být z analýzy vyřazeno. Bylo to z důvodu, že zvolili možnost, že nechtějí na tuto otázku odpovídat, tudíž je nemůžeme zařadit ani do jedné ze skupin. Na základě Mann-Whitneyho U testu bylo zjištěno, že respondenti nevěrní svým současným partnerům skórují velmi vysoce signifikantně výše ($N=24$; $Mdn=105$) než ti, kteří svým současným partnerům nevěrní nebyli ($N=77$; $Mdn=81$), $U=406,5$, $Z=-4,13$, $p<0,001$. Hypotézu H_0 tedy **zamítáme** a **přijímáme H_A** .

H8b: Respondenti, jejichž vztah byl někdy ukončen z důvodu jejich nevěry, skórují v dotazníku postojů k nevěře výše než ti, kteří ho z tohoto důvodu nikdy neukončili.

Před testováním této hypotézy muselo být vcelku velké množství respondentů vyřazeno. 40 respondentů bylo vyřazeno, jelikož současný partnerský vztah označili za jejich první, tudíž nemohli žádný jiný partnerský vztah ukončit. Rovněž byli z analýzy vyřazeni respondenti, u kterých bylo někdy důvodem ukončení

partnerského vztahu nevěra z obou stran (N=2). Tyto respondenty by totiž nebylo možno zařadit ani do jedné skupiny.

Pro účely analýzy této hypotézy vznikly dvě skupiny. První skupinu tvořili respondenti, jejichž vztah byl někdy ukončen z důvodu jejich nevěry (N=10). Do této skupiny byli zahrnuti ti, kteří uvedli jako důvod nevěru pouze ze své strany, a ti, kteří uvedli, že v některém vztahu byla důvodem ukončení vztahu jejich nevěra, v jiném vztahu byla důvodem ukončení nevěra jejich partnera. Druhou skupinu představují ti, kteří nikdy neukončili vztah z důvodu nevěry, a ti, kteří ukončili vztah pouze z důvodu partnerovy nevěry (N=59).

Prostřednictvím Mann-Whitneyho U testu nebyl zjištěn signifikantní rozdíl mezi respondenty, jejichž vztah byl někdy ukončen z důvodu jejich nevěry (Mdn=93) a těmi, kteří nikdy vztah z tohoto důvodu neukončili (Mdn=87), $U=245,5$, $Z=0,84$, $p=0,20$. Hypotézu H_0 tedy **nelze zamítnout**.

H9a: Respondenti, kterým byli jejich současní partneři nevěrní, skórují v dotazníku postojů k nevěře níž než ti, kterým nevěrní nebyli.

Z této analýzy byli vyřazeni respondenti, kteří uvedli, že nechtějí odpovídat (N=5) a respondenti, kteří odpověděli „Nevím“ (N=44). Výsledná analýza byla provedena tedy na souboru N=72. Za pomoci Mann-Whitneyho U testu nebylo zjištěno, že by respondenti, kterým byl současný partner nevěrný skórovali níž (N=12; Mdn=90,5) než ti, kterým současný partner nevěrný nebyl (N=50; Mdn=78), $U=188$, $Z=-2,00$, $p=0,98$. Hypotézu H_0 tedy **nelze zamítnout**.

H9b: Respondenti, kteří někdy ukončili vztah z důvodu partnerovi nevěry, skórují v dotazníku postojů k nevěře níže než ti, kteří ho z tohoto důvodu nikdy neukončili.

Před testováním této hypotézy musela být řada respondentů vyřazena. 40 respondentů bylo vyřazeno z toho důvodu, že současný partnerský vztah označili za jejich první, tudíž nemohli žádný jiný partnerský vztah předtím ukončit. Zároveň byli z analýzy vyřazeni respondenti, kteří někdy ukončili svůj partnerský vztah z důvodu nevěry z obou stran (N=2). Tyto respondenty by totiž nebylo možno zařadit ani do jedné skupiny.

Za účelem analýzy vznikly tedy dvě skupiny. První skupinu tvořili respondenti, kteří někdy ukončili vztah z důvodu partnerovi nevěry (N=19). Do této skupiny

byli sloučeni ti, kteří uvedli jako důvod pouze partnerovou nevěru, a ti, kteří uvedli, že v některém vztahu to bylo z důvodu jejich nevěry, v jiném vztahu to bylo z důvodu nevěry jejich partnera. Druhou skupinu tvořili ti, kteří nikdy neukončili vztah z důvodu nevěry, a ti, kteří ukončili vztah pouze z důvodu své vlastní nevěry (N=50).

Na základě Mann-Whitneyho U testu nebyl zjištěn signifikantní rozdíl mezi respondenty, kteří někdy ukončili vztah z důvodu partnerovi nevěry ($Mdn=87$) a těmi, kteří nikdy vztah z tohoto důvodu neukončili ($Mdn=87$), $U=437,5$, $Z=0,50$, $p=0,31$. Hypotézu H_0 tedy **nelze zamítnout**.

H10: Existuje rozdíl mezi tím, které druhy chování respondenti považují za nevěru u sebe a které u svého partnera.

Pro snadnější porozumění výsledkům, bylo ověření této hypotézy rozděleno na analýzy jednotlivých druhů chování.

a) „koketování“ či flirtování bez tělesného kontaktu s jinou osobou

Respondent by byl nevěrný	Partner by byl nevěrný	
	ano	ne
ano	6	3
ne	13	89

Na základě McNemarova testu byl nalezen signifikantní rozdíl mezi tím, co respondenti považují za nevěru u sebe a u partnera v případě flirtování, $\chi^2=5,06$; $p<0,05$. **Hypotézu H_0 tedy zamítáme a přijímáme H_A .**

b) pravidelné chatování či volání prostřednictvím internetu s jinou osobou opačného pohlaví a sdělování jí důvěrných informací ze svého života

Respondent by byl nevěrný	Partner by byl nevěrný	
	ano	ne
ano	36	8
ne	8	59

Pomocí McNemarova testu nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi tím, co respondenti považují za nevěru u sebe a u partnera v případě chatování a volání přes internet, $\chi^2=0,06$; $p=0,80$. Hypotézu H_0 tedy **nelze zamítnout**.

c) provozování kybersexu s jinou osobou

Respondent by byl nevěrný	Partner by byl nevěrný	
	ano	ne
ano	74	1
ne	7	29

Prostřednictvím McNemarova testu nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi tím, co respondenti považují za nevěru u sebe a u partnera v případě kybersexu, $\chi^2=3,13$; $p=0,077$. Hypotézu **H₀** tedy **nelze zamítnout**.

d) udržování citového vztahu bez sexuálního kontaktu s jinou osobou = „platonická láska“

Respondent by byl nevěrný	Partner by byl nevěrný	
	ano	ne
ano	58	6
ne	8	39

Na základě McNemarova testu nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi tím, co respondenti považují za nevěru u sebe a u partnera v případě „platonické lásky“, $\chi^2=0,07$; $p=0,79$. Hypotézu **H₀** tedy **nelze zamítnout**.

e) líbání se s jinou osobou

Respondent by byl nevěrný	Partner by byl nevěrný	
	ano	ne
ano	55	5
ne	7	44

Prostřednictvím McNemarova testu nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi tím, co respondenti považují za nevěru u sebe a u partnera v případě líbání, $\chi^2=0,08$; $p=0,77$. Hypotézu **H₀** tedy **nelze zamítnout**.

f) orální sex s jinou osobou

Respondent by byl nevěrný	Partner by byl nevěrný	
	ano	ne
ano	106	0
ne	2	3

Pomocí McNemarova testu nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi tím, co respondenti považují za nevěru u sebe a u partnera v případě orálního sexu, $\chi^2=0,5$; $p=0,48$. Hypotézu **H₀** tedy **nelze zamítnout**.

g) sexuální kontakt s jinou osobou

Respondent by byl nevěrný	Partner by byl nevěrný	
	ano	ne
ano	108	0
ne	1	2

Na základě McNemarova testu nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi tím, co respondenti považují za nevěru u sebe a u partnera v případě sexuálního kontaktu, $\chi^2=0$; $p=1,00$. Hypotézu **H₀** tedy **nelze zamítnout**.

h) udržování dlouhodobého sexuálního a emocionálního vztahu s jinou osobou

Respondent by byl nevěrný	Partner by byl nevěrný	
	ano	ne
ano	109	0
ne	1	1

Prostřednictvím McNemarova testu nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi tím, co respondenti považují za nevěru u sebe a u partnera v případě dlouhodobého sexuálního a emocionálního vztahu, $\chi^2=0$; $p=1,00$. Hypotézu **H₀** tedy **nelze zamítnout**.

i) provozování prostituce

Respondent by byl nevěrný	Partner by byl nevěrný	
	ano	ne
ano	94	1
ne	3	13

Pomocí McNemarova testu nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi tím, co respondenti považují za nevěru u sebe a u partnera v případě provozování prostituce, $\chi^2=0,25$; $p=0,62$. Hypotézu **H₀** tedy **nelze zamítnout**.

j) provozování swingování

Respondent by byl nevěrný	Partner by byl nevěrný	
	ano	ne
ano	77	0
ne	2	32

Na základě McNemarova testu nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi tím, co respondenti považují za nevěru u sebe a u partnera v případě swingování, $\chi^2=0,5$; $p=0,48$. Hypotézu **H₀** tedy **nelze zamítnout**.

Signifikantní rozdíl byl nalezen pouze v případě „koketování“ a flirtování, kdy respondenti častěji uváděli, že by považovali partnera za nevěrného, ale ne sebe.

7 Diskuze

Nevěra je jev všudy přítomný a poměrně častý. Rovněž je jedním z nejčastějších důvodů návštěvy partnerské poradny. V zahraničí se jím zabývá poměrně hodně badatelů (Wies & Jurich, 1985; Wiederman, 1997; Liu, 2000; Treas & Giesen, 2000; Mark, Janssen & Milhausen, 2011; Sharpe, Walters & Goren, 2013; Jackman, 2014; Esselmont & Bierman, 2014; Urooj, Anis-ul-Haque & Anjum, 2015; Thompson & O'Sullivan, 2016b). V řadě kvalifikačních prací se autoři zabývají vlivem nevěry na rozvodovost, případně vlivem nevěry rodičů na tendenci být nevěrným u dětí. Nás ale zajímalo, jak se k tomuto jevu vlastně naše veřejnost staví, tzn. jaký má k němu postoj. Zaměřili jsme se na skupinu lidí žijících v manželství, protože poslední výzkumy na toto téma, kromě výzkumu Forbelské (2013), pocházejí z 90. let 20. století. Navíc v nich není postoj k nevěře rozebírán nijak dopodrobna. Na rozdíl od Forbelské (2013), která se zaměřila na manželství v období vynořující se dospělosti, se tato práce zaměřuje na postoje k nevěře u všech lidí, kteří jsou alespoň 1 rok sezdání a žijí se svým manželem/manželkou v jedné domácnosti. Současně si klade za cíl zjistit, co tito lidé považují za nevěru. Jestli se to nějak liší v závislosti na tom, že by to dělali oni sami nebo partner. A také srovnat postoje těchto lidí na základě vybraných sociodemografických a psychologických charakteristik.

Metodou sběru dat byl zvolen dotazník na internetu, jelikož umožňuje oslovit větší množství respondentů a zajišťuje respondentům větší anonymitu. Ta vzhledem k citlivosti tématu může hrát roli v ochotě pravdivě odpovídat. Zároveň však bylo nutné akceptovat, že dotazník má své limity a nemůže tak složitý fenomén, jakým nevěra je, postihnout v celé jeho šíři.

Mezi hlavní limity dotazníku, ať už internetového či formou tužka-papír, patří, že nemůže s naprostou jistotou zaručit, že respondenti nebudou některé své odpovědi vědomě, či nevědomě zkreslovat. Nicméně předpokládali jsme, že ze záměrného zkreslení dat respondenti nic nezískají, a tudíž budou odpovídat pravdivě. Specifickým problémem internetových dotazníků je, že nemůžeme ovlivnit, kdo dotazník vyplňuje a jestli ho nevyplňuje vícekrát. To, zda dotazník vyplňují lidé patřící do naší cílové skupiny ověřovalo několik otázek týkajících se manželského vztahu. V případě, že nebyla ani jedna z nich vyplněna byl respondent z výzkumného vzorku vyřazen. Několika násobné vyplnění jsme nijak

neošetřovali, jelikož kdybychom zvolili podmínku unikátní IP adresy, zamezili bychom tak možnosti účasti více respondentů z jedné domácnosti. Vzhledem k tomu, že se jedná převážně o dotazník vlastní konstrukce a není na naší populaci standardizovaný, mohou být případným zdrojem zkreslení nějaké chyby v konstrukci či nepochopení respondenta otázky. Avšak těmto chybám se autorka textu snažila vyvarovat prostřednictvím konzultování znění dotazníku, jak s vedoucím práce, tak i s vyučujícím v rámci hodiny Konstrukce testů a dotazníků a pilotní studií dotazníku.

Dalším limitem této práce je velikost, rozdělení a způsob získávání výzkumného vzorku. Velikost čítající 111 respondentů, kde navíc převládá zastoupení žen, nelze považovat za reprezentativní vůči celé populaci lidí žijících v manželství. Je tedy nutné si uvědomit, že vyšší zastoupení žen ve vzorku může být do jisté míry limitující, a to hlavně z hlediska porovnání mužů a žen. Výsledky této studie spíše tedy odpovídají našemu vzorku než celé populaci. Na základě zpětné vazby k dotazníku se domníváme, že vyšší zastoupení žen bylo způsobeno jejich vyšší ochotou dotazník vyplnit. Problematický rovněž může být nerepresentativní způsob získávání dat. Ten mohl mít za důsledek, že se výzkumu účastnili převážně lidé, pro které je toto téma zajímavé, případně mající nějaké své vnitřní motivy k vyjádření se k danému tématu. Může to být tedy také případným zdrojem zkreslení dat.

Prvním, co nás zajímalo, bylo, zda existuje rozdíl v postojích mezi muži a ženami. Ovšem statisticky významný rozdíl mezi pohlavími v postojích k nevěře nebyl prokázán. Což je v rozporu se zjištěními Jackman (2014), na druhou stranu to potvrzuje názor Plaňavy (2000), že rozdíly mezi muži a ženami mizí. Rovněž to potvrzuje zjištění Forbelské (2013), která rovněž nenalezla rozdíl mezi pohledem mužů a žen na nevěru. Avšak nesmíme opomenout nevyrovnanost vzorků mužů a žen, která mohla mít vliv na to, že rozdíl mezi nimi nevyšel signifikantní.

Jiná testovaná hypotéza předpokládala, že lidé, kteří se považují za praktikující věřící budou skórovat v dotazníku níže než ti, kteří se za ně nepovažují. Tato hypotéza byla potvrzena, což naznačuje, že lidé považující se za praktikující věřící mají více restriktivní postoje k nevěře. Odpovídá to tedy zjištěním Jackman (2014) či Treas a Giesen (2000). Avšak zjištění Esselmonta a Biermana (2014), že uzavření církevního sňatku má za důsledek méně liberální postoje k nevěře

se v našem výzkumu nepotvrdilo. Nebyl nalezen žádný signifikantní důkaz, nicméně, když se podíváme na mediány jednotlivých skupin, tak se od sebe liší o 10 bodů, zároveň p-hodnota se blíží kritické hranici. Je tedy možné, že kdyby bylo v našem vzorku větší zastoupení respondentů, kteří uzavřeli církevní sňatek, byl by rozdíl mezi skupinami signifikantní.

Dále nás zajímalo, zda existuje rozdíl v postojích k nevěře, mezi respondenty, kteří mají či alespoň čekají se svým partnerem dítě a mezi těmi, kteří ho s partnerem nemají ani nečekají. Avšak nepotvrdilo se ani zjištění Liu (2000), která tvrdila, že přítomnost dítěte tendence k nevěře snižuje, ani tvrzení Blowa a Hartnetta (2005), že naopak přítomnost dítěte tuto tendenci zvyšuje. Mezi těmito skupinami totiž nebyl nalezen žádný signifikantní rozdíl v jejich postojích.

Rovněž se nepotvrdil signifikantní rozdíl v postojích mezi respondenty dle délky trvání jejich manželství, ani dle délky trvání jejich vztahu. Náš výzkum tedy nepotvrdil tvrzení Treas a Giesen (2000), že čím delší manželství je, tím méně lidé nevěru odsuzují.

Dále nás zajímalo, zda existuje rozdíl v postojích mezi respondenty podle toho, které hodnoty jsou pro ně v manželství důležité. Tato hypotéza není podložena žádnými předchozími výzkumy, jelikož skoro žádní výzkumníci se nezabývali výzkumem konkrétních hodnot, které jsou pro lidi v manželství důležité. Proto de facto neexistují ani výzkumy, které by tyto hodnoty srovnávaly s postojem k nevěře. Vyjma výzkumu Treas a Giesen (2000), které se zabývaly vztahem mezi důležitostmi sexu ve vztahu a postojem k nevěře. V našem vzorku však pouze 4 respondenti označili sex za nejdůležitější ve vztahu. Pro účely analýzy byli tedy sloučeni do kategorie s jinými respondenty. Nemůžeme proto soudit, zda se nějak liší od zbytku respondentů. Na základě shlukové analýzy byly vytvořeny tři skupiny respondentů. Nicméně nebyl nalezen žádný signifikantní důkaz, že by se mezi sebou tyto skupiny lišily v postojích k nevěře.

Nejčastěji pak byly za nejdůležitější hodnoty ve vztahu označovány láska a důvěra. Naopak s nevěrou se lidem nejčastěji pojila ztráta důvěry. Je tedy možné, že láska a důvěra se s liberálnějším postojem k nevěře vylučuje. Nicméně toto tvrzení by vyžadovalo další výzkum. Dle názoru autorky textu by za další výzkum stála i oblast důležitých hodnot ve vztahu obecně.

Z hlediska deskriptivních statistik bylo rovněž zajímavým zjištěním, že v porovnání s výzkumem Weisse a Zvěřiny (2001) v našem výzkumu uvedlo méně respondentů, že byli svému současnému partnerovi nevěrní. Z žen to v našem výzkumu uvedlo pouze 24,69 %, oproti výzkumu Weisse a Zvěřiny, kde to uvedlo 42 %. U mužů se jedná o značný nepoměr. V našem výzkumu uvedlo 13,33 % mužů, že byli své manželce nevěrní, ve výzkumu Weisse a Zvěřiny to uvedlo 63 %. Možné důvody, proč to tak je, se jeví dva. Buď mimomanželské styky oproti 90. letům rapidně poklesly, nebo náš dotazník vyplňovali z větší části respondenti, kteří tento druh zkušenosti nemají. Popřípadě pokud mají, mohli zvolit možnost, že na tuto otázku odpovídat nechťejí. Druhá možnost se nám však zdá pravděpodobnější.

S tím, zda lidé byli ve vztahu nevěrní, se pojí další oblast naší pozornosti. Zajímalo nás, zda se nějak s postojem k nevěře pojí to, zda respondenti byli, či nebyli svému partnerovi nevěrní. Stejně jako Jackman (2014) jsme našli signifikantní důkaz, že respondenti, kteří byli svému současnému partnerovi nevěrní mají liberálnější postoj k nevěře. Ovšem druhé zjištění této autorky se u našeho vzorku nepotvrdilo, jelikož lidé, kterým byl partner nevěrný, neskórovali níž než ti, kterým nebyl. Při bližším prozkoumání dat bylo zjištěno, že tito lidé naopak skórují výše než ti, kterým partner nebyl nevěrný. Avšak pravděpodobně to bylo ovlivněno tím, že polovina respondentů, kterým byli jejich současní partneři nevěrní, jim byla také nevěrná.

Kromě toho, zda má vliv na postoj k nevěře současný partner, nás zajímalo, zda má vliv na postoj k nevěře i bývalý vztah, konkrétně jeho ukončení. Předmětem našeho zájmu bylo, zda respondenti, kteří některý z předchozích vztahů ukončili z důvodu partnerovi nevěry budou mít méně liberální postoje. Avšak tento předpoklad se nám nepotvrdil. Rovněž se nám nepotvrdil ani opačný předpoklad, že by lidé, jejichž některý předchozí vztah byl ukončen z důvodu jejich nevěry, měli liberálnější postoje k nevěře. Pravděpodobně to bude způsobeno tím, že zde žádný skutečný rozdíl není, jelikož mediány jednotlivých skupin se od sebe příliš nelišily. Zároveň však vzorky, na kterých byly tyto hypotézy zkoumány, byly poměrně malé. V budoucím výzkumu by bylo možná vhodnější tuto otázku nahradit otázkou, zda někdy byli respondenti v některém z předchozích vztahů

svému partnerovi nevěrní. A naopak zda jim byl některý z jejich bývalých partnerů někdy nevěrný. Je možné že zde by se signifikantní rozdíl objevil.

Dále nás zajímalo, které druhy chování respondenti považují za nevěru. Zjistili jsme, že skoro všichni respondenti považují za nevěru činnosti spojené s nějakým typem sexuální aktivity. Což odpovídá i zjištěním Forbelské (2013) a do značné míry i zjištěním Mikšové (2011). Naopak nejméně za nevěru bylo označováno flirtování. Celkově bylo zastoupení u jednotlivých druhů chování různé, nicméně nestalo se, že by žádný z typů chování nebyl nikým označen za nevěru. Což jen potvrzuje tvrzení Šmolky (2010), že každý si pod pojmem nevěra představí něco jiného. Zajímavým zjištěním rovněž bylo, že více jak polovina respondentů považuje za nevěru i swingování, kdy se vlastně jedná o domluvenou výměnu partnerů.

Kromě toho, které druhy chování jsou považovány za nevěru, nás zajímalo, zda existuje rozdíl mezi tím, co lidé považují za nevěru u sebe a tím, co považují za nevěru u partnera. Avšak kromě flirtování, kdy respondenti častěji uváděli, že by partnera považovali za nevěrného a sebe ne, nebyl nalezen žádný signifikantní rozdíl. Neshoduje se to tedy s výsledky výzkumu Thompson a O'Sullivan (2016b). Může to být však způsobeno tím, že u našich respondentů mohl vzniknout efekt kontrastu, jelikož se oproti výzkumu těchto autorek jednalo o vnitrosubjektový design. Do budoucna by bylo určitě zajímavé zkusit i mezisubjektový design a porovnat to s výsledky našeho výzkumu.

Zjištění této práce podle našeho názoru mohou sloužit jako další střípek poznání v tématu nevěry. Jako taková může být tato práce užitečná zejména poradenským psychologům, ale zároveň i širší veřejnosti, která se o toto téma zajímá. Rovněž může být podkladem k srovnání s dalšími výzkumy.

Myslíme si, že kromě výše zmiňovaných doporučení dalšího výzkumu, by bylo zajímavé srovnání postojů u lidí žijících v manželství s jinými typy soužití. Případně provést výzkum na stejné populaci, avšak se získáním většího a reprezentativnějšího, hlavně co se týče mužů, zastoupeného vzorku. Následně pak výsledky srovnat s výsledky této práce a prozkoumat, zda by byl někde nalezen rozdíl. Přínosem by také mohlo být zaměření se na jiné charakteristiky ovlivňující postoje k nevěře.

8 Závěr

Nejčastěji respondenti považují za nevěru činnosti mající sexuální charakter, jako je sexuální či orální styk s jinou osobou, než je partner, dále pak udržování dlouhodobého sexuálního a emocionálního vztahu. Kromě flirtování neexistuje signifikantní rozdíl v tom, co považují respondenti za nevěru u sebe a co u partnera.

V rámci našeho výzkumu se nám potvrdily pouze dvě hypotézy. Respondenti, kteří se považují za praktikující věřící mají méně liberální postoje k nevěře. Respondenti, kteří byli svému partnerovi nevěrní mají naopak postoje liberálnější.

U ostatních hypotéz nebyl mezi porovnávanými skupinami zjištěn signifikantní rozdíl.

9 Souhrn

Tato práce je zaměřena na výzkum postojů k nevěře u lidí žijících v manželství. V prvním oddíle teoretické části se proto krátce zabýváme postoji. Vymezením, co to postoj je, jakou má struktur a funkci.

Dále následuje větší celek zabývající se manželstvím. Opět je nejdříve vymezeno, co to manželství je a jak vzniká. Následuje přehled komponent, které mohou být ve vztahu důležité. Jsou zde uvedeny jak pohledy autorů zahraničních, tak i českých. Tato část mimo jiné obsahuje popis fází a krizí, kterými manželství v průběhu svého vývoje prochází. Na závěr tohoto celku jsou uvedeny aktuální statistiky týkající se manželských svazků v České republice.

Teoretickou část uzavírá kapitola týkající se tématu nevěry. Nejprve je opět vymezeno, co se pojmem nevěra rozumí, zároveň je zde i zmíněna terminologie týkající se tohoto fenoménu. V této kapitole je dále uvedeno několik druhů dělení, dle kterých mohou být typy nevěry rozděleny. Poté následuje část zabývající se otázkou přirozenosti monogamie u člověka, která je v rámci tématu nevěry důležitým tématem. Na tuto část navazuje podrobnější rozebrání faktorů, které mohou ovlivnit výskyt nevěry a postoje k ní. Rovněž je zde i pasáž věnovaná výzkumu rozporu mezi tím, co lidé říkají, že považují za nevěru a tím, co ve skutečnosti dělají. V úplném závěru jsou zmíněny výzkumy uskutečněné v České republice, které se týkají tématu postojů k nevěře.

Empirická část začíná formulací výzkumného problému, cílů práce a výzkumných hypotéz. Výzkumné hypotézy byly zformulovány na základě poznatků uvedených v teoretické části práce a na základě vlastních pozorování autorky textu. Výzkum byl realizován prostřednictvím dotazníkového šetření na internetu. Dotazník byl převážně vlastní konstrukce, obohacený o 12 položkovou škálu převzatou ze zahraničí. Porozumění dotazníku bylo testováno prostřednictvím pilotní studie. Cílovou populací byli občané ČR starší 18 let sezdání alespoň 1 rok a žijící se svým manželem/manželkou v jedné domácnost. Respondenti byli získáváni metodou samovýběru, záměrného výběru a metodou sněhové koule. Konečný počet respondentů byl 111, z čehož bylo 81 žen a 30 mužů. Věkový průměr respondentů byl 43,14 let ($SD=11,26$).

Značný díl výsledkové části je věnován popisným charakteristikám výběrového vzorku, aby si čtenář o něm mohl udělat lepší představu. Bylo zde prezentováno rozdělení vzorku dle různých sociodemografických údajů. Dále zde bylo popsáno, co respondenti považují za akt nevěry a jak se to liší ve vztahu k nim a k jejich partnerovi. Rovněž zde byl podrobný popis toho, které hodnoty v manželství lidé považují za nejvíce a nejméně důležité.

Z hypotéz se potvrdily pouze dvě. Bylo zjištěno, že respondenti, kteří uvedli, že se považují za praktikující věřící mají méně liberální postoje. Respondenti, kteří měli v současném manželství mimomanželský styk, měli postoje více liberální než ti, kteří tuto zkušenost v současném manželství neměli.

Seznam použitých zdrojů a literatury

- 1) Albracín, D., Johnson, B. T., Zanna, M. P., & Kumka, G. T. (2005). *Attitudes: Introduction and Scope*. In D. Albracín, B. T. Johnson, & M. P. Zanna, *The handbook of attitudes* (3-20).
- 2) Blow, A. J., & Hartnett, K. (2005). Infidelity in Committed Relationships II: A Substantive Review. *Journal Of Marital And Family Therapy*, 31(2), 217-233. doi:10.1111/j.1752-0606.2005.tb01556.x
- 3) Capponi, V., & Novák, T. (1995). *Sám sobě manželským poradcem: První pomoc při nehodách nevěrných*. Praha: Grada Publishing.
- 4) Carpenter, C. J. (2012). Meta-analyses of sex differences in responses to sexual versus emotional infidelity: Men and women are more similar than different. *Psychology Of Women Quarterly*, 36(1), 25-37. doi:10.1177/0361684311414537
- 5) Český statistický úřad (nadat.). Aktuální populační vývoj v kostce. Získáno 14. února 2017 z <https://www.czso.cz/csu/czso/aktualni-populacni-vyvoj-v-kostce>
- 6) Český statistický úřad (2016). Obyvatelstvo: První sňatky podle věku snoubenců. Získáno 14. února 2017 z <https://www.czso.cz/documents/10180/32853391/300002161106.pdf/10513c63-d157-4324-8f81-75536296b119?version=1.2>
- 7) Český statistický úřad (2014). Do manželství mladí lidé nespíchají. Získáno 14. února 2017 z https://www.czso.cz/csu/czso/do_manzelstvi_mladi_lide_nepospichaji_20140409
- 8) Esselmont, C., & Bierman, A. (2014). Marital Formation and Infidelity: An Examination of the Multiple Roles of Religious Factors. *Sociology Of Religion*, 75(3), 463-487
- 9) Fanta, K. (1982). *Problematika vztahů mezi manželi zralého věku v manželských a předmanželských poradnách*. In Brtníková, M. (Ed.), *Problematika manželství zralého věku* (26-38). Praha: Horizont.
- 10) Ferjenčík, J. (2000). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: Jak zkoumat lidskou duši*. Praha: Portál.

- 11) Forbelská, J. (2013). *Nevěra v manželském životě z pohledu mužů a žen v mladé dospělosti*. (Diplomová práce). Získáno 31. října 2015 z <https://theses.cz/>
- 12) Hargašová, M., & Novák, T. (2007). *Předmanželské poradenství*. Praha: Grada Publishing.
- 13) Hayes, N. (2013). *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál.
- 14) Hewstone, M., & Stroebe, W. (2006). *Sociální psychologie*. Praha: Portál.
- 15) Jackman, M. (2015). Understanding the Cheating Heart: What Determines Infidelity Intentions?. *Sexuality & Culture*, 19(1), 72-84. doi:10.1007/s12119-014-9248-z
- 16) Janoušek, J. (1988). *Sociální psychologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- 17) Joinson, A. (1999). Social desirability, anonymity, and Internet-based questionnaires. *Behavior Research Methods, Instruments & Computers*, 31(3), 433-438. doi:10.3758/BF03200723
- 18) Jokl, J., Vacková, K., Cakirpaloglu, P., & Šmahaj, J. (2014). Co je málo a co už je moc? Ideální počet sexuálních partnerů. In *PHD Existence 2014: Česko-slovenská psychologická konference (nejen) pro doktorandy a o doktorandech* (35-43). Získáno 14. března 2017 z https://www.researchgate.net/publication/267383422_Co_je_malo_a_co_uz_je_moc_Idealni_pocet_sexualnich_partneru_What_is_little_and_what_is_too_much_-_Ideal_numbers_of_sexual_partners
- 19) Knox, D., & Schacht, C. (2010). *Choices in Relationships: An Introduction to Marriage and the Family* (10. vyd.). Wadsworth: Cengage Learning. Získáno 2. listopadu 2016 z Library Genesis database.
- 20) Kratochvíl, S. (2009). *Manželská a párová terapie*. Praha: Portál.
- 21) Kosek, J. (2004). *Člověk je (ne)tvor společenský: Kapitoly ze sociální psychologie*. Praha: Argo a Dokořán.
- 22) Kreidl, M. (2010). *Dochází v ČR ke konvergenci hodnotového profilu lidí žijících v manželství a nesezdaném soužití?*. Získáno 23. února 2015 z <http://socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/110215114429.pdf>
- 23) Myers, D. G. (2016). *Sociální psychologie*. Brno: Edika.
- 24) Nakonečný, M. (2009). *Sociální psychologie*. Praha: Academia.

- 25) Novotný, P., Ivičičová, J., Syrůčková, I., & Vondráčková, P. (2014). *Nový občanský zákoník: Rodinné právo*. Praha: Grada Publishing.
- 26) Mark, K. P., Janssen, E., & Milhausen, R. R. (2011). Infidelity in heterosexual couples: Demographic, interpersonal, and personality-related predictors of extradyadic sex. *Archives Of Sexual Behavior*, 40(5), 971-982. doi:10.1007/s10508-011-9771-z
- 27) Mikšová, L. (2011). *Postoje mladých lidí k problematice nevěry*. (Diplomová práce). Získáno 31. října 2015 z <https://theses.cz/>
- 28) Liu, C. (2000). A Theory of Marital Sexual Life. *Journal Of Marriage & Family*, 62(2), 363-374.
- 29) Plaňava, I. (2000). *Manželství a rodiny*. Brno: Doplněk.
- 30) Prudký, L., Abramuszkiné-Pavlíková, E., Angelovská, O., Kučerová, E., Muralová, M.,...Vávra, M. (2009). *Inventura hodnot: Výsledky sociologických výzkumů hodnot ve společnosti České republiky*. Praha: Academia.
- 31) Riehl-Emde, A., Thomas, V., & Willi, J. (2003). Love: An important dimension in marital research and therapy. *Family Process*, 42(2), 253-267. doi:10.1111/j.1545-5300.2003.42205.x
- 32) Simpson, J. A. (2007). Psychological Foundations of Trust. *Current Directions In Psychological Science*, 16(5), 264-268. doi:10.1111/j.1467-8721.2007.00517.x
- 33) Sharpe, D., Walters, A., & Goren, M. (2013). Effect of Cheating Experience on Attitudes toward Infidelity. *Sexuality & Culture*, 17(4), 643-658. doi:10.1007/s12119-013-9169-2
- 34) Spark, S., Lewis, D., Vaisey, A., Smyth, E., Wood, A., Temple-Smith, M., ...Hocking, J. (2015). Using computer-assisted survey instruments instead of paper and pencil increased completeness of self-administered sexual behavior questionnaires. *Journal Of Clinical Epidemiology*, 68(1), 94-101. doi:10.1016/j.jclinepi.2014.09.011
- 35) Šamanová, G. (2003). *Postoje veřejnosti ke kontroverzním tématům partnerského soužití*. CVVM.

- 36) Šmahaj, J., Vacková, K., & Jokl, J. (2015). Tak akorát? Počet sexuálních partnerů a sexuální chování. In *PHD Existence 2014: Česko-slovenská psychologická konference (nejen) pro doktorandy a o doktorandech* (220-228). Získáno 14. března 2017 z http://psych.upol.cz/wp-content/uploads/2015/05/phdexistence_web.pdf
- 37) Šmolka, P. (2010). *Nevěra: Pro podváděné a podvádějící*. Praha: Grada Publishing.
- 38) Šulová, L. (2007). Partnerské vztahy, manželství a rodičovství. Sborník z kongresu Pardubice 2007,[online]. Dostupný z: <http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cisloclanku=2008020102>
- 39) Thompson, A. E., & O'Sullivan, L. F. (2016a). Drawing the Line: The Development of a Comprehensive Assessment of Infidelity Judgments. *Journal Of Sex Research*, 53(8), 910-926. doi:10.1080/00224499.2015.1062840
- 40) Thompson, A. E., & O'Sullivan, L. F. (2016b). I can but you can't: Inconsistencies in judgments of and experiences with infidelity. *Journal Of Relationships Research* 7, doi:10.1017/jrr.2016.1
- 41) Treas, J., & Giesen, D. (2000). Sexual Infidelity Among Married and Cohabiting Americans. *Journal Of Marriage & Family*, 62(1), 48.
- 42) Urooj, A., Anis-ul-Haque, & Anjum, G. (2015). Perception of Emotional and Sexual Infidelity among Married Men and Women. *Pakistan Journal Of Psychological Research*, 30(2), 421-439.
- 43) Vágnerová, M. (2007). *Vývojová psychologie II.: Dospělost a stáří*. Praha: Karolinum.
- 44) Výrost, J. (2008). *Postoje, jejich utváření a změna*. In J. Výrost, & I. Slaměník (Ed.), *Sociální psychologie* (127-145). Praha: Grada Publishing.
- 45) Weis, D. L., & Jurich, J. (1985). Size of Community of Residence as a Predictor of Attitudes Toward Extramarital Sexual Relations. *Journal Of Marriage & Family*, 47(1), 173.
- 46) Weiss, P., & Zvěřina, J. (2001). *Sexuální chování v ČR – situace a trendy*. Praha: Portál.
- 47) Weiss, P. (2010). *Evoluční základy lidské sexuality*. In Weiss, P. (Ed.), *Sexuologie*, (653-666). Praha: Grada Publishing.

- 48) Weiss, P. (2012). *Sexuální chování a sexuální postoje obyvatelstva České republiky: Výsledky reprezentativních výzkumů*. (Dizertační práce). Získáno 8. prosince 2015 z <http://www.avcr.cz/opencms/export/sites/avcr.cz/cs/pro-verejnost/.content/soubory/dsc-teze/weiss-teze.pdf>
- 49) Whatley. M. (nedat.). *Infidelity Scale Writeup*. Získáno 22. srpna 2016 prostřednictvím e-mailové komunikace
- 50) Wiederman, M. W. (1997). Extramarital Sex: Prevalence and Correlates in a National Survey. *Journal Of Sex Research*, 34(2), 167-174.
- 51) Willerton, J. (2012). *Psychologie mezilidských vztahů*. Praha: Grada Publishing.
- 52) Uzel, R. (2010). *Nevěra a co s ní*. Praha: Petrklíč.
- 53) Zákon č. 89/2012 Sb. In: Občanský zákoník. Získáno z: <http://zakony.centrum.cz/obcansky-zakonik-novy/cast-2-hlava-1-dil>

Seznam uvedených grafů, obrázků a tabulek

Tabulky

Tabulka č. 1: Dělení nevěry dle Thompson a O'Sullivan

Tabulka č. 2: Popisné charakteristiky souboru dle pohlaví a věku

Tabulka č. 3: Počet respondentů dle toho, zda se považují za praktikující věřící

Tabulka č. 4: Počet respondentů dle toho, zda mají či alespoň čekají se svým partnerem dítě/děti

Tabulka č. 5: Hodnoty v manželství a jejich pořadí

Tabulka č. 6: Šest nejčastějších slov

Tabulka č. 7: Druhy jednání, které mohou být považovány za nevěru.

Obrázky

Obr. č. 1: Word cloud

Grafy

Graf č. 1.: Graf vlastních čísel

Graf č. 2: Rozložení respondentů dle věku

Graf č. 3: Kraj, ve kterém respondenti bydlí

Graf č. 4: Vzdělání respondentů

Graf č.5: Délka trvání vztahu

Graf č. 6: Délka trvání manželství

Graf č. 7: Typ sňatku

Graf č. 8: Počet oficiálně uzavřených manželství.

Graf č. 9: Počet partnerských vztahů

Graf č. 10: Jsou si lidé v ČR v manželství často nevěrní?

Graf č. 11: Současný manžel/ka nevěrný/á

Graf č. 12: Současné/mu manželovi/ce nevěrní

Graf č. 13: Ukončení předchozího vztahu z důvodu nevěry

Graf č. 14: Krabicový graf porovnání skupin dle délky trvání manželství

Graf č. 15: Krabicový graf porovnání skupin dle délky trvání vztahu

Graf č. 16: Rozdělení do skupin na základě shlukové analýzy

Graf č. 17: Krabicový graf porovnání skupin dle jejich rozřazení na základě shlukové analýzy

ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Postoje lidí žijících v manželství k nevěře

Autor práce: Lenka Somolová

Vedoucí práce: PhDr. Jan Šmahaj, Ph.D.

Počet stran a znaků: 69 s. (89 227)

Počet příloh: 6

Počet titulů použité literatury: 53

Abstrakt (800–1200 zn.):

Bakalářská práce se zabývá výzkumem postojů k nevěře u lidí žijících v manželství. Hlavními cíli výzkumu bylo prozkoumat, co respondenti považují za nevěru. Dále jak se postoje k nevěře liší na základě několika vybraných sociodemografických a psychologických charakteristik. Kromě toho bylo předmětem zájmu i to, zda se liší to, co respondenti považují za nevěru u sebe a u partnera. Výzkum byl proveden pomocí kvantitativní metody. Data byla sbírána prostřednictvím dotazníkového šetření na internetu. Výzkumný vzorek tvořili lidé, kteří jsou alespoň 1 rok sezdání a žijí se svým manželem/kou v jedné domácnosti. Výzkumu se celkem zúčastnilo 111 lidí, z toho 81 žen a 30 mužů. Bylo zjištěno, že respondenti nejčastěji za nevěru označovali jednání spojené s nějakou sexuální praktikou. V postojích k nevěře byl nalezen rozdíl mezi lidmi, kteří se označili za praktikující věřící a kteří ne. Praktikující věřící měli více restriktivní postoje. Lidé nevěrní svým současným partnerům měli naopak liberálnější postoje. Mezi tím, co lidé považují za nevěru u sebe a u partnera, nebyl nalezen signifikantní rozdíl, vyjma flirtování. V případě flirtování by respondenti častěji považovali svého partnera za nevěrného.

Klíčová slova: manželství, nevěra, postoje k nevěře, škála postojů k nevěře

ABSTRACT OF THESIS

Title: Attitudes of people in a marital relationship toward infidelity

Author: Lenka Somolová

Supervisor: PhDr. Jan Šmahaj, Ph.D.

Number of pages and characters: 69 p. (89 227)

Number of appendices: 6

Number of references: 53

Abstract (800–1200 characters):

This Bachelor thesis is concerned with attitudes toward infidelity among people living in a marital relationship. Main goal of this study was to explore what respondents consider infidelity. Furthermore, it focused on how these attitudes differ in relation with chosen sociodemographic and psychological characteristics. In addition, the subject of interest was how respondents distinguish between their own and their partners' infidelity. The research was conducted using quantitative methods. Data was collected through questionnaires on the Internet. The research sample consisted of people married for at least 1 year that live with their spouse in shared household. A total of 111 people participated in the research, out of which 81 were women and 30 men. It was concluded that most respondents define infidelity as behavior associated with certain sexual practices. The attitudes toward infidelity differed between people who considered themselves practicing religious individuals and those who did not. Practicing religious participants had more restrictive attitudes. Another finding was that people who were unfaithful to their current spouse had more liberal attitudes toward infidelity. There is no statistically significant difference between what people consider as their own and partners infidelity, except when it comes to flirting. The respondents would often consider their partner to be unfaithful when they witnessed them flirt but did not consider themselves unfaithful in situations in which they flirted.

Key words: marriage, infidelity, attitudes toward infidelity, Attitudes toward Infidelity Scale

Seznam příloh

Příloha 1: Formulář zadání BcDP

Příloha 2: Překlad položek dotazníku postojů k nevěře

Příloha 3: Použitý dotazník

Příloha 4: Grafy normality

Příloha č. 5: Ukázka výsledku statistického testu s chybějícími hodnotami a bez chybějících hodnot

Příloha 1: Formulář zadání BcDP

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2015/2016

Studijní program: Psychologie
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Psychologie (PCH)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
SOMOLOVÁ Lenka	Vašátkova 1032/11, Praha - Černý Most	F14712

TÉMA ČESKY:

Postoje lidí žijících v manželství k nevěře

TÉMA ANGLICKY:

Attitudes of people in a martial relationship toward infidelity

VEDOUcí PRÁCE:

PhDr. Jan Šmahaj, Ph.D. - PCH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

- 1) Základem pro vypracování bude Manuál pro psaní diplomových prací na Katedře psychologie v Olomouci (Kolařík, M. a kol., 2015).
- 2) Rešerše a studium relevantní české i zahraniční literatury zabývající se danou problematikou.
- 3) Zpracování teoretické části zaměřené na nevěru a manželství.
- 4) Příprava kvantitativního výzkumu.
- 5) Realizace výzkumu prostřednictvím dotazníku vlastní konstrukce na internetu.
- 6) Analýza dotazníků a interpretace výsledků.
- 7) Závěr a souhrn.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Janoušek, J. (1988). Sociální psychologie. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
Kratochvíl, S. (2009). Manželská a párová terapie. Praha: Portál.
Šmolka, P. (2010). Nevěra pro podváděné i podvádějící. Praha: Grada Publishing.
Weiss, P., Zvěřina, J. (2001). Sexuální chování v ČR - situace a trendy. Praha: Portál.
Weiss, P. (2010). Sexuologie. Praha: Grada Publishing.

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

Příloha 2: Překlad položek Attitudes toward Infidelity Scale

Plné znění použitých psychodiagnostických metod je uvedeno v tištěné verzi bakalářské diplomové práce.

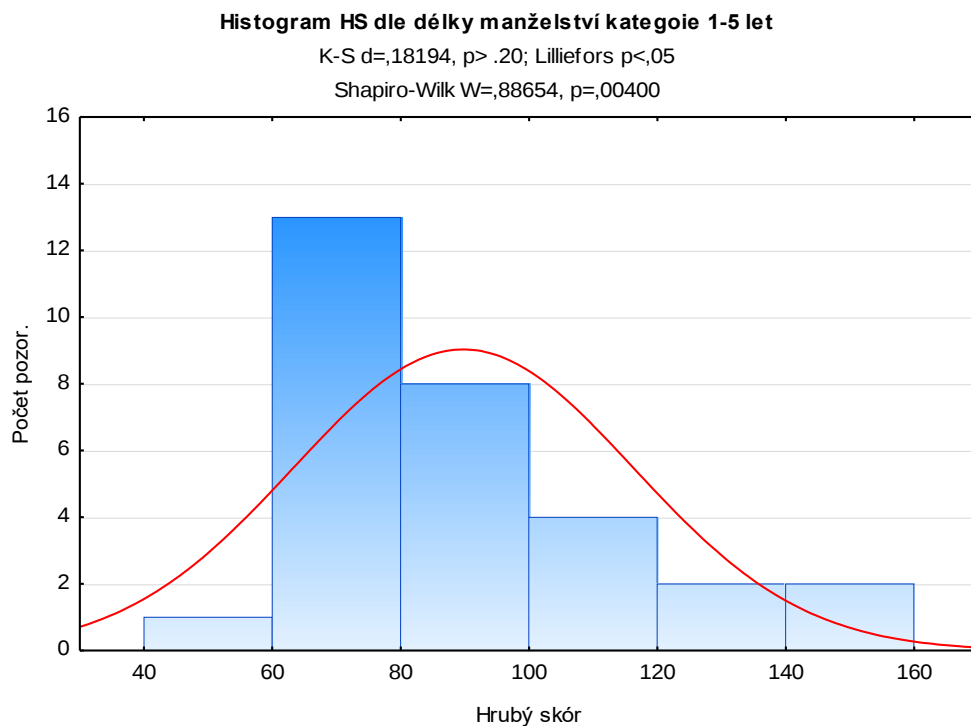
Příloha 3: Použitý dotazník

Plné znění použitých psychodiagnostických metod je uvedeno v tištěné verzi bakalářské diplomové práce.

Příloha 4: Grafy normality

Vzhledem k velkému počtu grafů, následuje pouze ukázka grafů, které znázorňují, že vždy alespoň v jedné skupině nebylo normální rozdělení hrubého skóru. Zbytek grafů si může čtenář vyžádat u autorky práce.

Graf rozdělení HS dle kategorie délky trvání vztahu

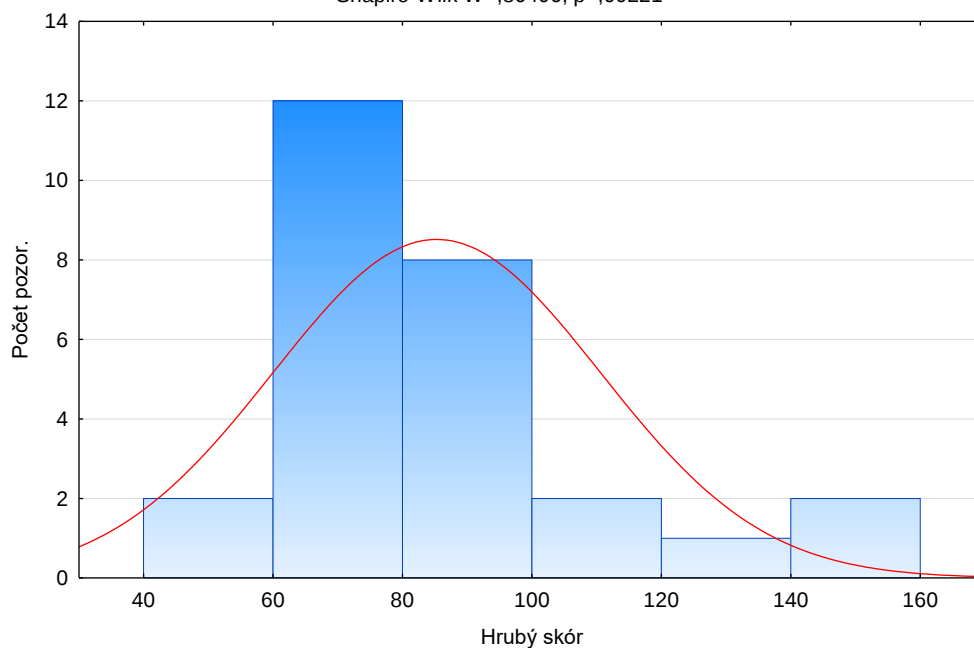

Grafy rozdělení HS dle kategorie délky trvání vztahu

Histogram HS dle kategorie vztah 6-14 let

K-S d=,15006, p> .20; Lilliefors p<,10

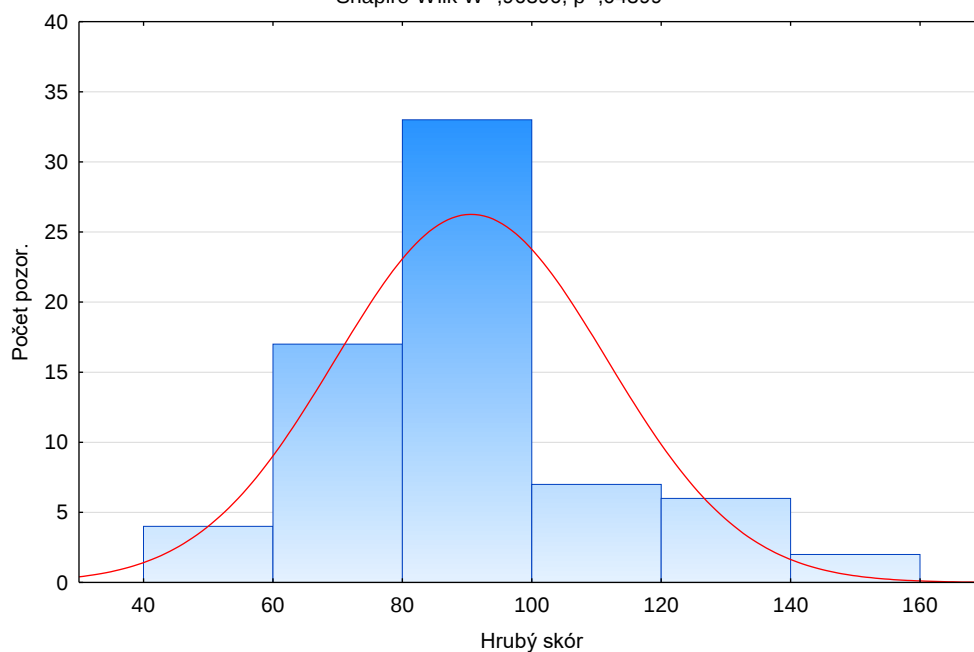
Shapiro-Wilk W=,86406, p=,00221

Histogram HS dle kategorie vztah 15+let

K-S d=,11021, p> .20; Lilliefors p<,05

Shapiro-Wilk W=,96396, p=,04399

Příloha č. 5: Ukázka výsledku statistického testu s chybějícími hodnotami a bez chybějících hodnot

Výpočet s chybějícími hodnotami

Proměnná	Mann-Whitneyův U test Dle proměn. Děti Označené testy jsou významné na hladině $p < ,05000$									
	Sčt poř. (skup. 1)	Sčt poř. (skup. 2)	U	Z	p-hodn.	Z (upravené)	p-hodn.	N platn. (skup. 1)	N platn. (skup. 2)	2*1str. (přesné p)
HS	5136	1080	870	0,306906	0,758915	0,307016	0,758831	91	20	0,763593

Výpočet bez chybějících hodnot

Proměnná	Mann-Whitneyův U test Dle proměn. Děti Označené testy jsou významné na hladině $p < ,05000$									
	Sčt poř. (skup. 1)	Sčt poř. (skup. 2)	U	Z	p-hodn.	Z (upravené)	p-hodn.	N platn. (skup. 1)	N platn. (skup. 2)	2*1str. (přesné p)
HS_doplnen MV	5039,5	1065,5	855,5	0,344868	0,730194	0,344985	0,730106	90	20	0,732150